

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n
toimintakertomus ja
tilinpäätös 2019

Sisällysluettelo

Toimintakertomus	1
IFRS-tilinpäätös	
Tuloslaskelma	10
Tase	11
Rahavirtalaskelma	13
Oman pääoman muutoslaskelma	12
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	15
Riskienhallinnan periaatteet	29
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot	41
Allekirjoitukset	57
Tilintarkastuskertomus	

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

OP-Asuntoluottopankki Oyj (OPA) on osa OP Ryhmää, ja sen rooli on yhdessä OP Yrityspankki Oyj:n kanssa vastata OP:n varainhankinnasta raha- ja pääomamarkkinoilta. OPA vastaa ryhmän kiinteistövakuudellisesta varainhankinnasta laskemalla liikkeeseen katettuja joukkovelkakirjalainoja. OP:lla ei ole itsenäistä asiakasliiketoimintaa eikä omaa palveluverkostoa, vaan osuuspankit hoitavat asiakassuhteet ja luottojen hallinnoinnin paikallisesti.

Joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi asetettavat asuntoluotot OPA joko merkitsee väliluottoa ottaneiden pankkien taseista tai on ostanut OP Ryhmän jäsenpankeilta.

Vuonna 2019 OPAn väliluotot ja luottokanta kasvoivat 14 335 miljoonaan euroon (13 771)*.

OPA laski liikkeeseen helmikuussa 10 vuoden mittaisen kansainvälisille pääomamarkkinoille suunnatun kiinteäkorkoisen kiinteistövakuudellisen 1,25 miljardin euron suuruisen joukkovelkakirjalainan, josta välitettiin miljardi euroa väliluottoina osuuspankeille. Lisäksi OPA laski liikkeeseen marraskuussa 7 vuoden mittaisen kansainvälisille pääomamarkkinoille suunnatun kiinteäkorkoisen kiinteistövakuudellisen 1 miljardin euron suuruisen joukkovelkakirjalainan, josta välitettiin 929,7 miljoonaa euroa väliluottoina osuuspankeille. Joulukuun lopussa OPAn väliluottoja oli 122 osuuspankilla yhteensä 8 706 miljoonalla eurolla (6 776).

Keskinäinen vastuu

Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaan yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (OP Osuuskunta), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä sekä sellaisista luottolaitoksista, rahoituslaitoksista ja palveluyrityksistä, joiden äänivallasta edellä mainitut yhdessä omistavat yli puolet. Yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti. OP Osuuskunnan jäseniä olivat 31.12.2019 yhteensä 147 osuuspankkia sekä OP Yrityspankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj, ja OP-Korttiyhtiö Oyj. Keskusyhteisö on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Yhteenliittymään kuuluvat yritykset ovat lain mukaan keskinäisessä vastuussa toistensa veloista. OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu keskinäisen vastuun piiriin. Yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta on velvollinen suorittamaan tarvittaessa tukitoimena jäsenpankille määrän, joka on tarpeen jäsenpankin selvitystilän estämiseksi. Lisäksi keskusyhteisö vastaa jäsenpankin niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenpankin varoista.

Jäsenpankki on velvollinen suorittamaan keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka keskusyhteisö on suorittanut joko toiselle jäsenpankille tukitoimena taikka toisen jäsenpankin velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta jäsenpankilta. Jäsenpankilla on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalaisia tarkoitettu rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista.

Jäsenpankin vastuu määrästä, jonka keskusyhteisö on jonkin jäsenpankin puolesta tämän velkojalle suorittanut, jakautuu jäsenpankkien kesken niiden viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa.

Kiinteistövakuudellisen joukkovelkakirjan haltijalla on lain kiinnitysluottopankkitoiminnasta 25 §:n mukaisesti OPAn selvitystilän tai konkurssin estämättä oikeus saada suoritus koko joukkovelkakirjalainan laina-ajalta sopimusehtojen mukaisesti joukkovelkakirjalainan vakuudeksi merkityistä varoista ennen muita saatavia.

*) Suluissa on vertailulukku vuodelta 2018. Tuloslaskelma- ja muiden kertymätyyppisten lukujen osalta vertailuna on tammi-joulukuun 2018 luku. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten lukujen osalta vertailuna on edellisen tilinpäätöksen (31.12.2018) luku.

Tuloskehitys

OPAn keskeiset tuloserät kehittyivät vuonna 2019 seuraavasti:

Tuhat euroa	1-12/2019	1-12/2018
Tuotot		
Korkokate	61 521	71 893
Nettopalkkiotuotot	-40 055	-49 193
Sijoitustoiminnan nettotuotot	1	1
Liiketoiminnan muut tuotot	1	3
Yhteensä	21 468	22 704
Kulut		
Henkilöstökulut	399	191
Poistot ja arvonalentumiset	123	783
Liiketoiminnan muut kulut	5 865	5 099
Yhteensä	6 387	6 073
Saamisten arvonalentumiset	-217	-382
Tulos ennen veroja	14 865	16 248

Yhtiön taloudellinen asema säilyi katsauskaudella vakaana. Koko vuoden tulos ennen veroja oli 14 865 tuhatta euroa (16 248).

Tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

OPAn taseen loppusumma oli vuoden lopussa 15 097 miljoonaa euroa (14 077). Keskeisimpien tase- ja sitoumuserien kehitys on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä

Milj. euroa	31.12.2019	31.12.2018
Tase	15 097	14 077
Saamiset asiakkailta	5 629	6 995
Saamiset luottolaitoksilta	9 145	6 910
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	12 136	10 743
Velat luottolaitoksille	2 516	2 896
Oma pääoma	377	378
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	0	0

Pankin väliluotot ja luottokanta kasvoivat tammi-joulukuussa 14 335 miljoonaan euroon (13 771).

Kotitalouksien osuus luottokannasta oli joulukuun lopussa 99,9 prosenttia (99,9) ja yhteisöasiakkaiden 0,1 prosenttia (0,1). OPAn ongelmasaamiset olivat vuoden lopussa 234 miljoonaa euroa (297).

Yleiseen liikkeeseen laskettujen joukkovelkakirjalainojen kirjanpitoarvo oli vuoden lopussa 12 136 miljoonaa euroa (10 743). Joukkovelkakirjalainojen lisäksi OPA rahoitti toimintaansa OP Yrityspankki Oyj:stä nostetuilla rahoitusluotoilla. Katsauskauden lopussa rahoitusluottojen määrä oli 2 516 miljoonaa euroa (2 896).

OPA on suojannut luottosalkkunsu karkoriskin koronvaihtosopimuksilla. Koronvaihtosopimuksilla vaihdetaan suojattavien luottojen pohjakorkokassavirrat Euribor-kassavirtoihin. OPA on vaihtanut myös liikkeeseen laskemiensa joukkovelkakirjalainojen kiinteät korot lyhyisiin markkinakorkoihin. OPAn korkojohdannaisportfolio oli yhteensä 17 244 miljoonaa euroa (17 393). Kaikki johdannaisopimukset on solmittu suojaustarkoituksessa ja niiden vastapuolena on OP Yrityspankki Oyj.

Omat varat ja vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus on laskettu EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) mukaisesti. Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus lasketaan käyttämällä luottoriskin sisäisten luokitusten menetelmää. Operatiivisten riskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä.

OPAn ydinvakavaraisuus (CET1) oli joulukuun lopussa 69,8 (136,4) prosenttia. Lakisääteinen minimi ydinvakavaraisuudelle (CET1) on 4,5 prosenttia ja vakavaraisuussuhteelle 8 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus nostaa käytännössä alarajan ydinvakavaraisuudelle 7 prosenttiin ja vakavaraisuussuhteelle 10,5 prosenttiin.

Finanssivalvonta on asettanut asuntolainoille 15 prosentin riskipainoalarajan vuoden 2018 alusta alkaen vähintään kahdeksi vuodeksi. Tällä lattialla varaudutaan Finanssivalvonnan mukaan kotitalouksien velkaantuneisuuteen liittyvään järjestelmärisktiin. Riskipainoalaraja kohdistuu OP Ryhmän tasolle.

Omat varat ja vakavaraisuus, teur	31.12.2019	31.12.2018
Oma pääoma	376 616	377 720
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	376 616	377 720
Aineettomat hyödykkeet		-120
Eläkevastuun ylikate	-69	-66
Osuus tuloksesta, jota ei ole tarkastettu	-11 892	-12 999
Arvon alentumiset – odotetut tappiot alijäämä	-5 589	-1 962
Ydinpääoma (CET1)	359 066	362 573
Ensisijainen pääoma (T1)	359 066	362 573
Arvon alentumiset – odotetut tappiot ylijäämä		38
Toissijainen pääoma (T2)		38
Omat varat yhteensä	359 066	362 611
Kokonaisriski		
Luotto- ja vastapuoliriski	476 138	223 980
Operatiivinen riski	38 237	41 893
Yhteensä	514 375	265 873
Suhdeluvut, %		
Ydinpääomien (CET1) vakavaraisuussuhde	69,8	136,4
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	69,8	136,4
Vakavaraisuussuhde	69,8	136,4
Pääomavaatimus		
Omat varat	359 066	362 611
Pääomavaatimus	54 012	27 924
Puskuri pääomavaatimukseen	305 055	334 687

OPA on osana OP Ryhmää ottamassa käyttöön uuden maksukyvyttömyyden määritelmän. Uuden määritelmän mukainen prosessi tunnistaa maksukyvyttömyksiä aikaisempaa herkemmin mm. julkisten maksuhäiriöiden perusteella ja henkilöasiakkaissa laajentamalla maksukyvyttömyyden velallisen kaikkiin vastuihin. Uudistuksen odotetaan lisäävän maksukyvyttömyyshavaintojen määrää ja heikentävän luottoriskiparametrejä. Määritelmän käyttöönotossa sovelletaan ns. kaksivaiheista käyttöönottoa, jossa ensimmäisessä vaiheessa muutetaan maksukyvyttömyyden määritelmä suunnitelman mukaan maaliskuussa 2020 ja myöhemmin toisessa vaiheessa kalibroidaan luottoriskiparametrit. Uuden maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönotosta aiheutuvan valvojan veloitteen arvioidaan heikentävän OPAn CET1-vakavaraisuutta 16 prosenttiyksikköä ensimmäisessä vaiheessa. Vakavaraisuusvaikutuksessa on huomioitu myös määritelmämuutoksesta aiheutuva tilinpäätöksen odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) kasvu, jonka arvioidaan olevan alle 5 prosenttia vuoden 2019 tuloksesta.

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %

Ydinpääoma
Kokonaisriski

Ensisijaisen lisäpääoman (Tier1) vakavaraisuussuhde, %

Ensisijainen lisäpääoma (Tier1)
Kokonaisriski

Vakavaraisuussuhde, %

Omat varat yhteensä
Kokonaisriski

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2019	2018	2017
Oman pääoman tuotto (ROE), %	3,2	3,4	4,1
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,08	0,09	0,12
Omavaraisuusaste, %	2,46	2,68	2,69
Kulujen suhde tuottoihin, %	30	27	22

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskukaavat

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) uudet ohjeet vaihtoehtoisista tunnusluvuista tulivat voimaan 3.7.2016. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei tulisi pitää korvaavina mittareina verrattuna IFRS-tilinpäätösnormistossa määriteltyihin tunnuslukuihin.

Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla ja ne vastaavat sisällöltään aikaisemmin esitettyjä tunnuslukuja.

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio) - Tuloverot}^*}{\text{Oma pääoma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$
Koko pääoman tuotto (ROA), %

$$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio) - Tuloverot}^*}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$
Omavaraisuusaste, %

$$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$
Kulujen suhde tuottoihin, %

$$\frac{\text{Henkilöstökulut + Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Korkokate + Nettopalkkiotuotot + Sijoitustoiminnan nettotuotot + Liiketoiminnan muut tuotot}} \times 100$$

* Tilinpäätössiirtoihin sisältyvä verovaikutus huomioitu.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta

OP Ryhmän arvot sekä strategiset ja taloudelliset tavoitteet muodostavat OPAn riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan perustan. OP Ryhmän riskipolitiikassa keskusyhteisön johtokunta vahvistaa vuosittain ryhmän ja yhteisöjen noudatettavaksi ne riskienhallinnalliset linjaukset, toimenpiteet, tavoitteet ja rajaukset, joilla liiketoimintaa ohjataan ryhmän strategiassa sekä riskinotto- ja riskitoleranssijärjestelmän periaatteissa vahvistettujen linjausten toteuttamiseksi.

Keskusyhteisö vastaa OP Ryhmän ryhmätason riskien- ja vakavaraisuudenhallinnasta. OPA vastaa omasta riskien- ja vakavaraisuudenhallinnasta toimintansa laajuuden ja luonteen mukaisesti.

OPAn hallitus tekee riskien- ja vakavaraisuudenhallintaan liittyvät päätökset keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti. Lisäksi hallitus käsittelee yhtiön toiminnan laadun ja laajuuden kannalta merkittävät, laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät sekä epätavalliset asiat. Hallitus päättää periaatteista ja toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että yhtiö toimii ulkoisen sääntelyn ja OP Osuuskunnan linjausten mukaisesti.

Toimitusjohtaja vastaa riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan toteutuksesta päätettyjen periaatteiden ja toimintaohjeiden mukaisesti sekä raportoi säännöllisesti liiketoiminnasta ja taloudellisesta asemasta.

OPAn riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan tehtävät on keskitetty OP Ryhmän riskienhallintaan. Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sen tavoitteena on turvata OPAn riskinottokyky ja maksuvalmius sekä varmistaa siten toiminnan jatkuvuus. Riskinottokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta ja likviditeetistä.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta on integroitu kiinteäksi osaksi liiketoimintaa ja sen johtamista. OPA keskittyy toteuttamaan palvelu- ja riskinottokykynsä mukaista rooliaan yhteisten liiketoimintamallien mukaisesti. OPAn suhtautuminen riskinottoon on maltillista.

Riskinottokyky

OPAn riskinottokyky säilyi hyvällä tasolla kertyneiden voittovarojen johdosta. Vakavaraisuussuhde oli 69,8 prosenttia (136,4). Oman pääoman tuotto oli 3,2 prosenttia (3,4).

OPAn vakavaraisuutta ei pyritä turvaamaan voittovaroja kerryttämällä, vaan OP Osuuskunta turvaa OPAn vakavaraisuuden.

Luottoriskiasema

OPAn luottokanta oli tilikauden lopussa 5 628 miljoonaa euroa (6 995). Luottokannan laatu on hyvä. Ongelmasaamisten yhteismäärä oli 234 miljoonaa euroa (237). Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä saamia, joihin kohdistuu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuva lainanhoitojousto. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Osuuspankit pyrkivät toiminnallaan aktiivisesti löytämään ratkaisuja asiakkaiden väliaikaisten maksuvaikeuksien ylittämiseksi. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella ongelmasaamisiksi.

Yhtiö ei ole kirjannut merkittäviä arvonalentumisia tällä eikä aikaisemmillä tilikausilla.

Yhtiöllä ei ole asiakaskokonaisuuksia, joiden asiakasriskien yhteismäärä ylittäisi luottolaitoslain asettaman 25 prosentin rajan pankin omista varoista. Luottokannan hajaantuneisuuden ja turvaavien vakuuksien ansiosta OPAn luottoriskiasema on erittäin vakaa.

Markkinariskit ja likviditeettiriski

Markkinariskeihin sisällytetään taseen ja taseen ulkopuolisten erien korkoriski, hintariskit ja markkinoiden likviditeettiriski. Yhtiön käyttämät tuotteet ja markkinainstrumentit, varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteet sekä käytettävät riskien seurantamenetelmät on määritelty hallituksen vahvistamassa markkinariskien hallinnan toimintaohjeessa.

Korkoriskillä tarkoitetaan markkinakorkojen muutosten vaikutusta yhtiön tulokseen, kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen. OPA on suojautunut korkoriskiltä koronvaihtosopimuksilla. Koronvaihtosopimuksilla vaihdetaan suojattavien asuntolainojen pohjakorkokassavirrat Euribor-kassavirtoihin. OPA on vaihtanut myös liikkeeseen laskemiensa joukkovelkakirjojen kiinteät korot vaihtuviin markkinakorkoihin. Kaikkien johdannaissopimusten vastapuolena on OP Yrityspankki Oyj.

Likviditeettiriskin hallinnan tarkoituksena on turvata yhtiön kyky suoriutua maksuvelvoitteista vaarantamatta liiketoiminnan jatkuvuutta, kannattavuutta tai vakavaraisuutta. OPAn kassavirtoja seurataan päivittäin maksuvalmiuden varmistamiseksi ja rakenteellista rahoitusriskiasemaa seurataan säännöllisesti osana yhtiön vakavaraisuuden hallintaprosessia.

OPAn hallitus seuraa säännöllisesti, että yhtiön korko- ja rahoitusriskiasema säilyy sen asettamien rajojen puitteissa.

Yhtiön korko- ja rahoitusriskinottoa on rajoitettu myös kiinnitysluottopankkilain säännöksissä. Lain mukaan kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen vakuutena olevista luotoista minkä tahansa 12 kuukauden aikana saatavien korkojen yhteenlaskettu määrä on oltava suurempi kuin kiinteistövakuudellisille joukkovelkakirjalainoille samana aikana maksettavien korkojen yhteenlaskettu määrä. Lisäksi kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen jäljellä oleva keskijuoksu-aika on oltava lyhyempi kuin niiden vakuutena olevien varojen jäljellä oleva keskijuoksu-aika. OPAn toiminta on koko tilikauden ajan ollut sekä korkovirta- että juoksu-aikatarkastelun osalta lainmukaista.

Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista, puutteellisesta osaamisesta tai puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia. Operatiivinen riski

voi ilmetä myös maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menettämisenä. Operatiivisia riskejä hallitaan tunnistamalla riskejä ja arvioimalla niitä sekä varmistamalla kontrolli- ja hallintakeinojen toimivuutta ja riittävyttä. Operatiiviset riskit arvioidaan säännöllisesti ja riskitilanne raportoidaan hallitukselle kokonaisuutena kerran vuodessa.

Compliance-riski on osa operatiivista riskiä. Compliance-toiminnan tavoitteena on varmistaa, että OPAssa noudatetaan lakeja, viranomaisten ohjeita ja määräyksiä, markkinoiden itsesääntelyä sekä OP Ryhmän ja OPAn omia sisäisiä toimintaperiaatteita ja ohjeita. Compliance-toiminta varmistaa myös, että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia ja eettisesti hyväksyttäviä periaatteita ja toimintatapoja.

Henkilöstö ja palkitsemisjärjestelmät

OPAn palveluksessa oli katsauskauden lopussa kuusi henkilöä. Yhtiö ostaa kaikki keskeiset tukipalvelut OP Osuuskunnalta ja sen konsernyhtiöiltä, mikä vähentää pankin oman henkilöstön tarvetta.

OPA kuuluu OP Ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Henkilöstörahasto on työntekijöiden pitkän aikavälin palkitsemismuoto. Yhtiö maksaa henkilöstörahastolle voittopalkkioita ennalta sovittujen periaatteiden mukaan. Rahaston jäsen voi nostaa rahasto-osuuksia rahaston säännöissä mainituin perustein.

Hallinto

Hallitus

Hallitus johtaa OPAn toimintaa. Yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksella on yleinen toimivalta päättää kaikista hallintoon ja muihin asioihin liittyvistä kysymyksistä, jotka lain mukaan eivät kuulu varsinaiselle yhtiökokoukselle tai toimitusjohtajalle. Hallitus päättää strategiasta ja keskeisistä liiketoimintatavoitteista. Hallituksen tehtävänä on huolehtia siitä, että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Hallituksen kokoonpano:

Puheenjohtaja	Vesa Aho	Talous- ja rahoitusjohtaja, OP Osuuskunta
Jäsenet	Kaisu Christie	Johtaja, Asuntorahoitus ja asumisen palvelut, OP Osuuskunta
	Lauri Iloniemi	Johtaja, Keskuspankki ja tasehallinta, OP Yrityspankki Oyj

OPAn toimitusjohtajana toimi 31.5.2019 asti Lauri Iloniemi. 1.6.2019 alkaen OPAn toimitusjohtajana toimii Sanna Eriksson.

Toimitusjohtajan sijaisen toimi 31.5.2019 asti Sanna Eriksson. Toimitusjohtajan sijaisena toimii 1.6.2019 alkaen Keskuspankin päällikkö Pekka Moisio.

Hallituksen jäsen Elina Ronkanen-Minogue erosi OP Ryhmän palveluksesta ja sen myötä OP-Asuntoluottopankki Oyj:n hallituksen jäsenyydestä 28.2.2019.

Hallituksen jäseneksi Ronkanen-Minoguen tilalle nimitettiin 19.3.2019 alkaen asuntorahoitus ja asumisen palvelut -toimintoalueen johtaja Kaisu Christie.

Hallituksen jäsen Hanno Hirvinen erosi OPAn hallituksen jäsenyydestä 31.5.2019.

Hallituksen jäseneksi Hanno Hirvisen tilalle nimitettiin 1.6.2019 alkaen Keskuspankki ja tasehallinta -organisaation johtaja Lauri Iloniemi.

OPAn yhtiöjärjestyksen mukaan hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään kahdeksan jäsentä. Hallituksen jäsenmäärä on tällä hetkellä kolme. Hallituksen jäsenet valitaan vuodeksi kerrallaan siten, että toimikausi alkaa valinnasta päättäneen yhtiökokouksen päättyessä ja päättyy uuden hallituksen valinnan toimittavan yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen jäsen on velvollinen eroamaan viimeistään

65 vuotta täytettyään. Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on vähintään puolet sen jäsenistä. Kertomusvuonna hallituksen kokouksia oli 13.

Toimitusjohtaja

OPAn toimitusjohtajan on edistettävä pankin etua huolellisesti ja hoidettava yhtiön päivittäistä hallintoa lakien ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimiin, jotka yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta yhtiön toiminnalle olennaista haittaa. Toimitusjohtajan lakimääräisenä tehtävänä on huolehtia, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja että pankin varainhoito on järjestetty luotettavalla tavalla.

OPAn toimitusjohtajana toimi 31.5.2019 asti Lauri Iloniemi. 1.6.2019 alkaen OPAn toimitusjohtajana toimii Sanna Eriksson.

Toimitusjohtajan sijaisena toimi 31.5.2019 asti Sanna Eriksson. Toimitusjohtajan sijaisena toimii 1.6.2019 alkaen Keskuspankin päällikkö Pekka Moisio.

Erillinen selvitys OPAn hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on saatavissa internetsivuilla www.op.fi.

Tarkastustoiminta

Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin vuoden 2019 yhtiökokouksessa 19.3.2019 tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Päävastuullisena tarkastajana toimii KHT Tiia Kataja.

Yhtiön sisäisen tarkastuksen hoitaa OP Osuuskunnan Sisäinen tarkastus.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Tammikuussa 2020 OPA laski liikkeeseen 8,25-vuotisen kansainvälisille pääomamarkkinoille suunnatun 1 miljardin euron suuruisen joukkovelkakirjalainan.

Tulevaisuuden näkymät

Pankin vakavaraisuuden arvioidaan pysyvän vahvana, riskiaseman vakaana ja luottosalkun laadun hyvänä. Tämä mahdollistaa uusien kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen liikkeeseen laskun myös vuonna 2020.

Hallituksen esitys voitonjaosta

OP-Asuntoluottopankin oma pääoma 31.12.2019

+ Osakepääoma	60 000 000,00
+ Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	245 000 000,00
+ Tuloslaskelman mukainen tilikauden voitto	11 891 635,35
+ Edellisten tilikausien tulos	59 724 366,71
Yhteensä	376 616 002,06

Jakokelpoiset varat olivat 316 616 002,06 euroa.

Tilinpäätöksen 31.12.2019 mukaan yhtiön voitonjakokelpoiset varat, joihin sisältyy tilikauden voitto 11 891 635,35 euroa, olivat yhteensä 71 616 002,06 euroa. Yhtiön jakokelpoiset varat olivat yhteensä 316 616 002,06 euroa.

Hallitus esittää, että osinkoa jaetaan 155,25 euroa osakkeelta eli yhteensä 11 890 908,00 euroa ja osingonjaon jälkeen jäljelle jäävä osa 727,35 euroa kirjataan edellisten tilikausien voitto/tappio-tilille.

Osingonjaon jälkeen yhtiölle jää voitonjakokelpoisia varoja 59 725 094,06 euroa ja jakokelpoisia varoja yhteensä 304 725 094,06 euroa.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

TULOSLASKELMA

Euroa	Liteteleto	2019	2018
Korkokate	3	61 521 301,09	71 893 437,25
Nettopalkkiotuotot	4	-40 055 264,68	-49 192 961,65
Sijoitustoiminnan nettotuotot		1 161,70	992,95
Liiketoiminnan muut tuotot		1 251,23	2 675,37
Tuotot yhteensä		21 468 449,34	22 704 143,92
Henkilöstökulut	5	398 967,96	190 940,12
Poistot ja arvonalentumiset	6	123 209,80	783 380,85
Liiketoiminnan muut kulut	7	5 865 115,96	5 099 082,82
Kulut yhteensä		6 387 293,72	6 073 403,79
Saamisten arvonalentumiset	8	-216 508,34	-382 338,59
Tulos ennen veroja		14 864 647,28	16 248 401,54
Tuloverot	9	2 973 011,93	3 249 400,30
Tilikauden tulos		11 891 635,35	12 999 001,24

Tulos/osake (EPS), eur

155,26

169,72

Tilikauden tulos / osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana

LAAJA TULOSLASKELMA

Euroa	2019	2018
Tilikauden tulos	11 891 635,35	12 999 001,24
Erät joita ei siirretä tulosvakuutteisiksi		
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	2 976,00	60 433,00
Tuloverot etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista eristä	-595,20	-12 086,60
Tilikauden laaja tulos yhteensä	11 894 016,15	13 047 347,64

TASE

Euroa	Litettieto	31.12.2019	31.12.2018
Saamiset luottolaitoksilta	10	9 144 571 284,81	6 909 629 586,47
Johdannaissopimukset	11	291 145 623,05	139 667 675,47
Saamiset asiakkailta	12	5 628 716 031,15	6 994 872 834,91
Sijoitusomaisuus	13	40 000,00	40 000,00
Aineettomat hyödykkeet	14	0,00	120 225,71
Muut varat	15	31 605 316,69	32 525 405,54
Versaamiset	16	907 531,62	0,00
Varat yhteensä		15 096 985 787,32	14 076 855 728,10
Velat luottolaitoksille	17	2 516 000 000,00	2 896 000 000,00
Johdannaissopimukset	18	14 470 032,47	8 596 795,34
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	19	12 135 974 026,54	10 742 840 373,21
Varaukset ja muut velat	20	53 861 323,56	51 624 642,58
Verovelat	16	64 402,69	73 502,74
Velat yhteensä		14 720 369 785,26	13 699 135 313,87
Oma pääoma			
Omistajien osuus			
Osakepääoma		60 000 000,00	60 000 000,00
Sijoitetun vapaanoman pääoman rahasto		245 000 000,00	245 000 000,00
Kertyneet voittovarot		71 616 002,06	72 720 414,23
Oma pääoma yhteensä	21	376 616 002,06	377 720 414,23
Velat ja oma pääoma yhteensä		15 096 985 787,32	14 076 855 728,10

RAHAVIRTALASKELMA

Tuhat euroa	2019	2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden voitto	11 892	12 999
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	11 999	12 327
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-558 011	-171 108
Saamiset luottolaitoksilta	-1 929 700	-2 000 000
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 370 769	1 812 031
Muut varat	920	16 861
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-377 766	37 365
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	-380 000	58 000
Muut velat	2 234	-20 635
Maksetut tuloverot	-3 890	-2 505
Saadut osingot	1	1
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-915 775	-110 920
Investointien rahavirta		
B. Investointien rahavirta yhteensä		
Rahoituksen rahavirrat		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	2 233 893	995 413
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-1 000 000	-1 100 000
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-12 998	-15 424
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	1 220 894	-120 012
D. Valuuttakurssien muutosten vaikutus rahavaroihin	0	0
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C+D)	305 118	-230 932
Rahavarat tilikauden alussa	133 460	363 609
Rahavarat tilikauden lopussa	438 702	133 460
Rahavarojen muutos	305 242	-230 148
Saadut korot	34 089	68 928
Maksetut korot	-30 660	-478
Kauden voittoon tehdyt oikaisut		
Saamisten arvonalentumiset	224	396
Yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen hintaerojaksotukset	8 804	8 683
Muut	2 972	3 248
Oikaisut yhteensä	11 999	12 327
Rahavarat		
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	438 702	133 460
Rahavarat yhteensä	438 702	133 460

OMAN PÄÄOMAN MUUTOSLASKELMA

Tuhat euroa		Osakepääoma	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.2018	21	60 000	245 000	75 147	380 147
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto					
Tilikauden tulos				12 999	12 999
Tilikauden muut laajan tuloksen erät				48	48
Voitonjako				-15 472	-15 472
Oma pääoma 31.12.2018		60 000	245 000	72 720	377 720
Oma pääoma 1.1.2019	21	60 000	245 000	72 720	377 720
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto					
Tilikauden tulos				11 892	11 892
Tilikauden muut laajan tuloksen erät				2	2
Voitonjako				-12 998	-12 998
Oma pääoma 31.12.2019		60 000	245 000	71 616	376 616

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Liitetietojen sisällysluettelo

1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
2. Riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

3. Korkokate
4. Nettopalkkiotuotot
5. Henkilöstökulut
6. Poistot ja arvonalentumiset
7. Liiketoiminnan muut kulut
8. Saamisten arvonalentumiset
9. Tuloverot

Varoja koskevat liitetiedot

10. Saamiset luottolaitoksilta
11. Johdannaissopimukset
12. Saamiset asiakkailta
13. Sijoitusomaisuus
14. Aineettomat hyödykkeet
15. Muut varat
16. Verosaamiset

Velkoja ja omaa pääomaa koskevat liitetiedot

17. Velat luottolaitoksille
18. Johdannaissopimukset
19. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
20. Muut velat
21. Oma pääoma

Muut tasetta koskevat liitetiedot

22. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
23. Taseen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Vastuusitoumuksia ja johdannaissopimuksia koskevat liitetiedot

24. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
25. Vuokrasopimukset
26. Johdannaissopimukset

Muut liitetiedot

27. Henkilöstö ja lähipiiri
28. Muuttuva palkitseminen
29. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Riskienhallinnan liitetiedot

30. Omat varat ja vakavaraisuus
31. Rahoitusvarat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot
32. Vastuut
33. Vastuut sektoreittain
34. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset
35. Vastuut luottokelpoisuusluokittain
36. Varainhankinnan rakenne
37. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan
38. Rahoitusriski
39. Rahoitusvarojen ja -velkojen alle vuoden maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan
40. Korkoriski
41. Kiinteistöriski

LIITE 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

OP-Asuntoluottopankki Oyj (OPA) on kiinnitysluottopankkitoimintaa Suomessa harjoittava luottolaitos.

Yhtiö on osa osuuspankkien yhteenliittymää (OP Ryhmä), jossa OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen tilinpäätösperiaatteiden yhtenäisyyden varmistamiseksi OP Osuuskunta on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita tilinpäätöksen laatimisesta. Osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista ja talletuspankkien yhteenliittymästä annettujen lakien mukaisesti OP Osuuskunnan johtokunnan on vahvistettava sellaiset sovellettavat tilinpäätösperiaatteet, joihin ei ole saatavissa ohjausta kansainvälisistä tilinpäätösstandardeista.

OPAn kotipaikka on Helsinki ja rekisteröity osoite on Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki.

Jäljennös OPAn tilinpäätöksestä on saatavissa internetsivuilta www.op.fi tai yhtiön toimipisteestä käyntiosoitteesta Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki.

OPA kuuluu OP Ryhmään, jonka konsernitilinpäätökseen OPAn tiedot yhdistellään. Jäljennös OP Ryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai ryhmän toimitiloista käyntiosoitteesta Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki.

OPAn hallitus hyväksyi tilinpäätöstiedotteen julkaistavaksi 3.2.2020 ja hallitus hyväksyi tilinpäätöksen 5.2.2020.

LAATIMISPERUSTA

OPAn tilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2019. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla viitataan niihin standardeihin ja tulkintoihin, jotka on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1606/2002 mukaisesti. OPAn liitetiedot ovat myös suomalaisten IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön vaatimusten mukaiset.

OPA otti käyttöön vuonna 2019 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IFRS 16 -standardi "Vuokrasopimukset" 1.1.2019 lähtien. OPA sovelsi siirtymässä rajoitetusti takautuvaa menetelmää, jolloin vertailutietoja ei oikaistu ja siirtymän kertynyt vaikutus kirjattiin oman pääoman kertyneiden voittovarojen oikaisuksi 1.1.2019. IFRS 16 -standardiin siirtymän vaikutukset on esitetty laatimisperiaatteissa.
- IASB julkaisi syyskuussa 2019 Viitekorkouudistus-asiakirjan, jolla muutettiin standardeja IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7. Muutokset hyväksyttiin Euroopan unionissa 15.1.2020, ja muutoksia on sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Aikaisempi soveltaminen on sallittua. OPA sovelsi IAS 39 -standardiin tehtyjä muutoksia jo tilikaudella 2019. Viitekorkouudistuksella on merkittävä vaikutus OP Ryhmän prosesseihin, ja ryhmä etenee muutoksissa viitekorkoja koskevan jatkuvuussuunnitelmansa mukaisesti. Viitekorkouudistuksen myötä yliön viitekorko Eonia-korko lasketaan €STR-korosta lisäämällä korkoon 8,5 korkopisteen vakioero, kunnes Eonia-korko lakkaa 31.12.2021. Myös Euribor-koron määräytymisperiaatteet muuttuivat vuoden 2019 aikana. Eonia- ja Euribor-korkojen määräytymismenetelmien muutokset eivät vaikuta sopimusehtojen jatkuvuuteen. €STR-koron käyttöönottoon liittyy OP Ryhmässä järjestelmämuutoksia, prosessimuutoksia, muutoksia riski- ja arvostusmalleihin sekä kirjanpitoon. Suojauslaskennan osalta muutos tuo OPA:ssa helpotuksen muun muassa siihen, että rahavirran ja käyvän arvon suojauslaskentaa voidaan edelleen jatkaa huolimatta siitä, että alun perin suojattavaksi määritetyn viitekoron määräytymismenetelmä muuttuu. Rahavirran suojauslaskennassa tulevaisuuden rahavirtojen voidaan edelleen katsoa olevan erittäin todennäköisiä siltä osin, kun ne riippuvat viitekorosta.

- IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset 2015–2017 (sovellettava pääosin 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienemmät muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.
- Muutos IFRS 9 -standardiin Rahoitusinstrumentit 1.1.2019 alkaen: "Ennen eräpäivää tapahtuvaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen korvaus" Muutos sallii tiettyjen ennaikaisesti takaisinmaksettavissa olevien rahoitusvarojen arvostamisen jaksoitettuun hankintamenoon. Muutoksella ei ole ollut merkittävää vaikutusta OPA:n tilinpäätökseen.
- Uusi IFRIC 23 -tulkinta, joka tuli voimaan 1.1.2019. Muutoksella ei ole ollut merkittävää vaikutusta OPA:n tilinpäätökseen.

OPAn tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta johdannaissopimuksia ja suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa.

Tuloslaskelman ja taseen luvut esitetään euroina ja sentteinä, muut tilinpäätöksen luvut esitetään tuhansina euroina.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Johdon arvioita ja harkintaa edellyttäviä laatimisperiaatteita on käsitelty jäljempänä yksityiskohtaisemmin kappaleessa "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin sisältyvät keskeiset epävarmuustekijät".

RAHOITUSINSTRUMENTIT

Käyvän arvon määräytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai, jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevat toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää, sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritelty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)

- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3)

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

Rahoitusvarat- ja velat

Jaksotettu hankintameno

Jaksotettu hankintameno on se määrä, johon rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka on arvostettu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä, vähennettynä lyhennyksillä, lisätynä tai vähennettynä alkuperäisen määrän ja erääntyvän määrän välisen erotuksen kertyneillä, efektiivisen koron menetelmää käyttäen lasketuilla jaksotuksilla ja, kun on kyse rahoitusvaroista, oikaistuna tappiota koskevalla vähennyserällä.

Efektiivisen koron menetelmää käyttäen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan odotettavissa olevana voimassaoloaikana saatavaksi tai suoritettavaksi arvioidut maksut tulevat diskontatuiksi täsmälleen rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräisen kirjanpitoarvon tai rahoitusvelan jaksotetun hankintameno suuruiseksi. Efektiivistä korkoa laskettaessa rahavirrat arvioidaan ottamalla huomioon rahoitusinstrumentin kaikki sopimusehdot ilman odotettavissa olevia luottotappioita ("ECL"). Laskelma sisältää kaikki sellaiset sopimusosapuolten välillä suoritettavat tai saatavat palkkiot ja korkopisteet, jotka ovat kiinteä osa efektiivistä korkoa, transaktiomenot sekä kaikki muut yli- tai alikurssit. Palkkioita, jotka ovat kiinteä osa rahoitusinstrumentin korkoa, ovat esim. lainan nostoon liittyvät toimisto- ja järjestelypalkkiot, ja ne jaksotetaan rahoitusinstrumentin odotettavissa olevalle juoksuajalle tai lyhyemmälle ajanjaksolle, jos se on asianmukaista. Palkkioita, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään IFRS 15 -standardin mukaisesti, ja näitä ovat esim. lainan hoitoon liittyvät palkkiot.

Arviotuihin rahavirtoihin sisällytetään odotettavissa olevat luottotappiot, kun lasketaan luottoriskillä oikaistua efektiivistä korkoa rahoitusvaroille, joiden katsotaan alkuperäisenä kirjaamisajankohtana olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (ns. "POCI").

Luotot kirjataan OPAn taseeseen silloin kun ne on myönnetty suoraan OPAn taseesta tai kun osuuspankki on myynyt luotot OPAlle markkinahintaan ja luottojen luotto-, korko ja rahoitusriski on siirtynyt OPAlle myynnin yhteydessä. Nämä luotot esitetään tase-erässä Saamiset asiakkailta.

Luotto ei siirry OPAn taseeseen lain kiinnitysluottopankkitoiminnassa (688/2010) mukaisessa ns. väliluottomallissa, jossa OPA laskee liikkeeseen asuntovakuudellisia joukkovelkakirjalainoja ja myöntää saaduilla varoilla osuuspankeille väliluoton, joka esitetään tase-erässä saamiset luottolaitoksilta. Väliluottomallissa osuuspankin asuntovakuudellisen luoton luotto-, korko-, tai rahoitusriski ei siirry OPAlle, mutta se merkitään OPAn liikkeeseen laskeman joukkovelkakirjalainan vakuudeksi.

Korkotuotot

Korkotuotot on laskettu soveltamalla efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräiseen kirjanpitoarvoon, paitsi silloin, kun kyseessä ovat:

- a) ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvarat, joiden osalta sovelletaan luottoriskillä oikaistua efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintameno
- b) rahoitusvarat, jotka eivät ole ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja, mutta joista on myöhemmin tullut luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (tai jotka ovat vaiheessa 3). Näiden rahoitusvarojen osalta sovelletaan efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintameno (eli nettomääräiseen kirjanpitoarvoon odotettavissa olevan luottotappion vähentämisen jälkeen).

Alkuperäinen kirjaaminen ja arvostaminen

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä arvostetaan rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka käypään arvoon, ja jos kyseessä on muu kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka, siihen lisätään tai siitä vähennetään rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan hankkimisesta tai liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot. Välittömästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen rahoitusvarasta kirjataan odotettavissa olevia luottotappioita koskeva vähennyserä, jos rahoitusvara arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Tämä aiheuttaa tuloslaskelmaan kirjanpidollisen tappion äskettäin myönnettyistä tai äskettäin ostetuista rahoitusvaroista.

Rahoitusvarojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

OPA luokittelee rahoitusvarat seuraaviin ryhmiin:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat (FVTPL)
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat (FVOCI)
- Jaksotettuun hankintamenuun kirjattavat.

Luotot

Luottojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen riippuvat seuraavista tekijöistä:

- a) OPA:n liiketoimintamallista rahoitusvarojen hallinnoinnissa
- b) rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvista rahavirtaominaisuuksista.

Näiden tekijöiden perusteella OPA luokittelee luotot kolmeen seuraavaan arvostusryhmään:

- 1) Jaksotettuun hankintamenuun arvostettavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Erän kirjanpitoarvo sisältää odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän, ja korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmällä korkotuottoihin.
- 2) Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja ja myymällä rahoitusvaroja. Lisäksi sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Muutokset käyvässä arvossa kirjataan käyvän arvon rahastoon. Arvon alentumisvoitot tai -tappiot sekä valuuttakurssivoitot tai -tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Kun rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, siirretään käyvän arvon rahastoon kertynyt voitto tai tappio luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi eräksi sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Efektiivisen koron menetelmää käyttäen laskettu korko kirjataan korkotuottoihin.
- 3) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia rahoitusvaroja pidetään kaupankäyntitarkoituksessa, tai kun rahoitusvara ei täytä jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien kriteereitä. Voitot ja tappiot kirjataan sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

Liiketoimintamalli

Liiketoimintamallilla tarkoitetaan sitä, miten OPA hallinnoi rahoitusvarojensa rahavirtojen kerryttämiseksi. OPA:ssa liiketoimintamallin ratkaisee, syntyvätkö rahavirrat pelkästään sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä vai sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä sekä rahavirroista, jotka saadaan myymällä rahoitusvara, vai onko kyseessä kaupankäynti. Kaupankäyntiliiketoimintamalliin kuuluvat rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Liiketoimintamallia arvioidessaan OPA ottaa huomioon tulevat toimenpiteet liiketoimintamallin tavoitteen saavuttamiseksi. Arviointiin kuuluu aikaisempi kokemus rahavirtojen keräämisestä, kuinka liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan yhteisön johtoon kuuluville avainhenkilöille, kuinka riskejä hallitaan ja kuinka liiketoiminnan johtajia palkitaan. Esimerkiksi OPA:n asuntoluottoja ja väliluottoja pidetään hallussa sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi.

Rahavirtaominaisuudet

Silloin kun OPAn liiketoimintamalli on muu kuin kaupankäynti, OPA arvioi, ovatko sopimukseen perustuvat rahavirrat yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa. Perustyyppisessä lainanhoitojärjestelyssä sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua ("SPPI"), jossa koron merkittävimmät osatekijät ovat korvaus rahan aika-arvosta, luottoriskistä, lainanantoon liittyvistä riskeistä ja voittomarginaalista. Valtaosa OPAn rahoitusvaroista vastaa perustyyppisiä lainanantojärjestelyjä.

OPAn kaikki henkilöasiakkaille myönnetyt luotot sisältävät mahdollisuuden ennaikaiseen takaisinmaksuun. Ehdot ovat kuitenkin yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa, koska ennen eräpäivää maksettava määrä vastaa sopimuksen mukaista nimellismäärää ja kertynyttä (mutta maksamatonta) sopimuksen mukaista korkoa, joka voi sisältää lisäkorvauksen sopimuksen ennaikaisesta päättämisestä.

Silloin kun sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat alttiina esim. osakkeiden hintojen tai lainanottajan taloudellisen tuloksen muutoksille, ei kyseessä ole perustyyppinen lainanantojärjestely, ja tällaiset rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Tyypillisesti tällaisia ovat erilaiset rahastosijoitukset, jotka eivät täytä oman pääoman määritelmää IAS 32:n mukaisesti liikkeeseenlaskijan tilinpäätöksessä.

Rahoitusvaroihin sisältyviä kytkettyjä johdannaisia ei eroteta pääsopimuksesta, vaan ne huomioidaan sopimukseen perustuvien rahavirtojen kokonaisarvioinnissa.

Jos rahoitusvarojen hallinnoinnissa noudatettua liiketoimintamallia muutetaan, voidaan rahoitusvaroja joutua uudelleenluokittelemaan. Uudelleenluokittelua sovelletaan ei-takautuvasti luokittelun muutospäivästä lähtien. Tällaisia muutoksia odotetaan tapahtuvan hyvin harvoin.

Oman pääoman ehtoiset instrumentit

Oman pääoman ehtoiset instrumentit ovat instrumentteja, jotka osoittavat oikeutta osuuteen yhtiön varoista sen kaikkien velkojen vähentämisen jälkeen. Tyypillisesti tällaisia ovat osakesijoitukset.

Oman pääoman ehtoiset instrumentit arvostetaan myöhemmin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, paitsi silloin kun OPA on tehnyt alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattoman valinnan, jonka mukaan tietyt kaupankäyntiliiketoimintaan kuulumattomat sijoitukset oman pääoman ehtoiisiin instrumentteihin, jotka muutoin arvostettaisiin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, käsitellään siten, että käyvän arvon myöhemmät muutokset esitetään muissa laajan tuloksen erissä. Tällaisia sijoituksia ovat OPAn strategiset sijoitukset OP Osuuskunnan osuuspääomaan, joiden nimellisarvo vastaa käypää arvoa. Näiden sijoituksista ei muodostu myyntivoittoja tai tappioita. Osuuspääoman korot kirjataan sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Maksettavan koron määrä vahvistetaan vuosittain OP Osuuskunnan Osuuskuntakokouksessa.

Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttaminen

Maksusuunnitelman muutoksia tehdään normaaliin asiakassuhteen hoitoon kuuluvana toimenpiteenä, mutta myös tilanteissa, joissa asiakkaan maksukyky on heikentynyt. Tällöin heikentyneestä maksukyvystä joudutaan antamaan myönnytys lainaehtoihin – esimerkiksi lyhennysvapaa – rajoitetuksi ajaksi. Yleensä näissä tilanteissa lainan sopimukseen perustuvat rahavirrat neuvotellaan uudelleen tai niihin tehdään muutoin muutoksia, eivätkä ne johda kyseisen lainan taseesta pois kirjaamiseen. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Jos lainaehtoihin tehtävät muutokset ovat merkittäviä tai laina muutoin neuvotellaan uudelleen, OPA kirjaa alkuperäisen lainan pois taseesta ja kirjaa samalla taseeseen muutetun uuden lainan. Tällöin muutoksen tekemisajankohta on lainan alkuperäinen kirjaamisajankohta, kun muutettuun lainaan sovelletaan arvonalentumista koskevia vaatimuksia. Tyypillisesti tämä tarkoittaa, että tappiota koskevan vähennyserän määrä vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevia luottotappioita. OPA luokittelee muutoksen syyt ja vakavuusasteet sisäisellä luokituksella, jolla seurataan, onko taseesta pois kirjaamiseen yhteydessä ollut näyttöä siitä, että muutettu laina on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Tällöin se kirjataan alun perin myönnettynä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneena rahoitusvaroihin kuuluvana eränä. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi tilanteessa, jossa ongelmalliseen omaisuuserään on tehty huomattava muutos.

Muutoin rahoitusvaroihin kuuluvat erät kirjataan pois taseesta silloin, kun sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai kun OPA siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän toiselle osapuolelle ja siirto täyttää taseesta pois kirjaamisen edellytykset.

Arvon alentuminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kaikista jaksotettuun hankintamenuun arvostettavista ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista tase-eristä (muut kuin oman pääoman ehtoiset instrumentit) sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista ja takaussopimuksista. Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan jokaisena raportointipäivänä, ja ne kuvastavat:

- a) vinoutumatonta ja todennäköisyyksillä painotettua rahamäärää, joka määritetään arvioimalla mahdollisten tulevien vaihtelualue
- b) rahan aika-arvoa ja
- c) järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on raportointipäivänä saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja ja joka koskee toteutuneita tapahtumia, vallitsevia olosuhteita ja ennusteita tulevista taloudellisista olosuhteista.

Sopimusten luokittelu kolmeen arvonalentumisvaiheeseen

Sopimukset luokitellaan kolmeen eri vaiheeseen. Eri vaiheet kuvastavat luoton laadun heikkenemistä alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

- Vaihe 1: sopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan 12 kuukauden ECL.
- Vaihe 2: sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan koko voimassaoloajan ECL.
- Vaihe 3: maksukyvyttömät sopimukset, joille lasketaan myös koko voimassaoloajan ECL.

Lisäksi sopimukset, jotka on alun perin myönnetty arvoltaan alentuneina, ovat aina koko voimassaoloajan odotetun tappion laskennan piirissä (POCI).

Maksukyvyttömyyden (default) määritelmä

OPAssa sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaisessa laskennassa samaa maksukyvyttömyyden määritelmää kuin sisäisissä luottoriskimalleissa (IRB). Maksukyvyttömyyttä arvioidaan OPAn sisäisellä maksukäyttäytymiseen perustuvalla luokittelujärjestelmällä. Henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan sopimuskohtaisesti. Asiakas luokitellaan maksukyvyttömäksi, kun on todennäköistä, ettei asiakas maksa luottovelvoitteitaan täysimääräisesti ilman, että OPA turvautuu toimiin (esim. vakuuden realisointiin), tai viimeistään silloin, kun rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä maksu on viivästynyt yli 90 päivää.

Maksukyvyttömyyden määritelmä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU N:o 575/2013 (CRR) artiklaan 178.

Asiakkaan maksukyvyttömyys päättyy, kun se ei enää täytä maksukyvyttömyyden määritelmää. Tämän jälkeen maksukäyttäytymisen luokka palautuu 6 kuukauden viiveellä.

Luottoriskin merkittävä lisääntyminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan sopimuskohtaisesti joko 12 kuukaudelle tai koko voimassaoloajalle riippuen siitä, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt raportointipäivänä merkittävästi alkuperäisestä. Luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan sekä laadullisilla että määrällisillä kriteereillä. Lainanhoitojousto pidetään laadullisena kriteerinä. Muut laadulliset tekijät koostuvat erilaisista luottoriskin mittareista (esim. kovenanttirikkomuksista), ja ne huomioidaan luokittelumalleissa tai maksukäyttäytymisen luokan arvioinnissa.

OPA on sisällyttänyt suhteellisia ja absoluuttisia kynnyksiarvoja luottoriskin merkittävän luottoriskin määrällisen lisääntymisen määrittämiseen ottaen huomioon kaikki järjevä ja perusteltavissa oleva informaatio.

Määrällinen muutos arvioidaan koko voimassaoloajan PD-lukujen (PD-käyrä) suhteellisen muutoksen perusteella. Alkuperäinen koko voimassaoloajan PD-käyrä lasketaan luoton myöntöhetkellä huomioiden makroekonomiset tekijät. Seuraavaksi määritellään luonnollinen hyväksyttävä vaihteluväli sille, milloin luottoriskin ei katsota lisääntyneen merkittävästi lainan jäljellä olevan maturiteetin aikana. Tuloksena saadaan ns. kynnysarvokäyrä, johon kunakin raportointipäivänä verrataan senhetkistä jäljellä olevaa koko voimassaoloajan PD-käyrää: jos kynnysarvo ylittyy, luottoriski on kasvanut merkittävästi ja luotosta kirjataan koko luoton juoksuajalle laskettu luottotappio. Tämän suhteellisen muutoksen rajan lisäksi edellytetään, että luottoluokassa on tapahtunut heikennys alkuperäisestä, jotta siirtyminen koko voimassaoloajan ECL-lasketaan ei tapahdu vain ajan kulumisen perusteella. Lisäksi heikoimpiin luottoluokkiin sovelletaan absoluuttista luottoluokan rajaa.

Edellä mainittujen kriteerien lisäksi rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä luottoriski on lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, jos sopimukseen perustuvat maksut ovat viivästyneet yli 30 päivää tai luottoon on myönnetty lainanhoitojousto.

OPA ei ole soveltanut luottoriskin merkittävän lisääntymisen arvioinnissa IFRS 9 -standardin sallimaa siirtymäsääntöä alhaisen luottoriskin olettamasta niille sopimuksille, joille ei ilman kohtuuttomia kustannuksia ja työmäärää saada laskettua alkuperäistä koko voimassaoloajan PD:tä.

OPA seuraa säännöllisesti, miten tehokkaasti edellä mainitut kriteerit havaitsevat luottoriskin merkittävän lisääntymisen ennen kuin sopimukseen perustuvat maksut ovat erääntyneet yli 30 päivää, ja että sopimukset eivät yleensä siirry arvonalentumisvaiheesta 1 suoraan arvonalentumisvaiheeseen 3, ja tekee suhteellisen muutoksen laskutapaan tarvittavat kalibroinnit.

Laskentamenetelmät

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan pääosin järjestelmäperusteisesti maksukyvyttömyyden todennäköisyys/tappio-osuus -menetelmällä (PD/LGD-menetelmä) sopimuskohtaisesti kaikille henkilöasiakkaiden vastuille.

PD/LGD-menetelmä

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan käyttäen mallinnettuja riskiparametreja ja kaavalla probability of default (PD) x loss given default (LGD) x exposure at default (EAD) kaikille portfolioille sopimuskohtaisesti, ja ne kuvastavat odotuksia tulevista luottotappioista raportointipäivänä. PD kuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä alla kuvatun maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisesti. Maksukyvyttömyyden todennäköisyytenä käytetään OP Ryhmän sisäisissä luotoissa nollaa yhteisvastuullisuudesta johtuen. LGD kuvaa tappio-osuutta maksukyvyttömyyshetkellä, ja siihen vaikuttaa mm. vakuuksien ja erilaisten takauksien määrä ja tyyppi. EAD kuvaa vastuun määrää maksukyvyttömyyshetkellä sisältäen taseessa olevan vastuun (pääoman ja kertyneen koron) sekä odotetun käytön taseen ulkopuolisista eristä maksukyvyttömyyshetkellä.

ECL-laskenta perustuu kolmeen eri skenaarioon. Riskiparametrit PD, LGD ja EAD lasketaan vuosikohtaisesti kussakin skenaariossa. Vuosittaiset ECL-luvut diskontataan raportointipäivään, ja eri skenaarioiden luvuista lasketaan todennäköisyyksillä painotettu ECL. Diskonttaustekijänä käytetään sopimuksen efektiivistä korkoa tai sen arviota. Sopimuksen jäljellä oleva maturiteetti on rajoitettu laskennassa maksimissaan 30 vuoteen.

Sopimuksen koko voimassaoloajan maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (lifetime PD) mallit on tehty henkilöasiakkaille. PD-malleihin vaikuttaa keskeisesti sopimuksen luottoluokka, luoton ikä (henkilöasiakkaat) sekä mallin alasegmentti, joka määräytyy henkilöasiakkaille tuotetypin perusteella. Lisäksi PD-estimaatit ovat riippuvaisia makrotaloudellisista tekijöistä ja niiden ennusteista kussakin skenaariossa.

Sopimuksen koko voimassaoloajan tappio-osuusmalli (lifetime LGD) koostuu kolmesta komponentista: 1) maksukyvyttömyystilasta toipumisen todennäköisyydestä, 2) vakuudellisesta palautusosuudesta ja 3) vakuudettomasta palautusosuudesta. Eri komponenttien arvot riippuvat keskeisesti tuotetypistä, toimialasta (yritykset) ja vakuustyyppistä. Makrotaloudelliset tekijät ja niiden ennusteet vaikuttavat kahteen ensimmäiseen komponenttiin.

Sopimuksen koko voimassaoloajan vastuu maksukyvyttömyyshetkellä (lifetime EAD) perustuu tuotetypistä riippuen sopimuksen mukaisiin kassavirtoihin, odotettuun käyttöasteeseen, ennenaikaisen takaisinmaksun todennäköisyyteen ja maturiteettimalliin.

Sopimuksen voimassaoloajan määrittäminen

Sopimuksen voimassaoloaika on velkakirjalainoilla sopimuksen mukainen maturiteetti, joka ottaa huomioon maksusuunnitelman mukaiset lainan lyhennykset. Ennenaikaisen takaisinmaksun mallia sovelletaan vakuudellisiin velkakirjalainoihin (pl. maksukyvyttömät), mutta se ei lyhennä sopimuksen maturiteettia vaan huomioidaan osana sopimuksen EAD:tä.

Valmiusluotot (esim. luottokortit) ovat toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia, ja niille on mallinnettu odotettu maturiteetti. Mallinnettu maturiteetti riippuu tuotetyypistä ja luottoluokasta, ja se on keskimäärin n. 15 vuotta.

Tulevaisuuteen suuntautuva informaatio

Laskentamalliin sisällytetään tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota ja makroekonomisia skenaarioita. OP Ryhmän ekonomistit päivittävät makroekonomiset skenaariot neljännesvuosittain, ja ne ovat samoja, joita muutoinkin käytetään OPAn taloudellisessa vuosisuunnittelussa. Makroekonomiset ennusteet kattavat 5 vuotta, ja ne on ekstrapoloitu 30 vuoteen asti tuotantofunktiota käyttäen. Käytetyt makroekonomiset tekijät ovat: BKT:n kasvu, työttömyysaste, investointien kasvu, inflaatio, ansiotason muutos ja 12 kk Euribor -korko. Lisäksi asuntojen hintaindeksiä käytetään LGD-malleissa. Käytettäviä skenaarioita on kolme: perus, vahva ja heikko. Skenaarioille on myös arvioitu toteutumisen todennäköisyydet.

Makroekonomisten ennusteiden laatiminen ja niiden heijastaminen tulevaisuuteen aina 30 vuoteen saakka sisältää suuren määrän epävarmuutta, ja siten toteutuneet tulokset voivat merkittävästi poiketa ennustetusta. OPA on analysoinut, että ECL-laskennassa käytettävien riskiparametrien komponenttien ja makroekonomisten tekijöiden muutoksen suhde ei ole lineaarinen. Näin ollen makroekonomiset ennusteet edustavat OPAn parasta näkemystä mahdollisista skenaarioista ja lopputulemista.

Luottoluokitustietoihin pohjautuva malli

Mallissa haetaan ostoerille sekä hankintahetken että raportointihetken luottoluokitukset ja konvertoidaan ne PD-luvuiksi. Ensisijaisesti käytetään ulkoisten luottoluokitusten keskiarvoja, toissijaisesti sisäistä luottoluokitusta, mikäli ulkoisia luokituksia ei ole.

PD:t vastaavat historiallisia toteutuneita maksukyvyttömyyksiä luottoluokitusluokittain kullekin aikavälille luottoluokituksen antohetkestä. Historiadata, johon määritetty vastaavuus pohjautuu, on kattava ja pitkältä aikaväliltä. LGD:t vastaavat myös tutkittuja historiallisia toteumia sijoitus-/vakuuslajeittain (senioriteetti, covered bond-status) eikä niitä erikseen arvioida liikkeeseenlaskija- tai sijoituskohtaisesti. Koska ulkoiset luottoluokitukset mittaavat PD:n sijaan kokonaisluottoriskiä (ECL), vaikuttaa niiden tapauksessa LGD ainoastaan ECL:n jakautumiseen PD- ja LGD-komponenttien välillä.

Taseen ulkopuolisten erien arvonalentuminen

OPAn tarjoamiin tuotteisiin voi kuulua taseen ulkopuolinen luottositoumus. Luottositoumusten osalta alkuperäisen kirjaamisen katsotaan arvonalentumista koskevia vaatimuksia sovellettaessa tapahtuneen päivänä, jona OPasta tulee peruuttamattoman sitoumuksen osapuoli.

Näille erille lasketaan odotettu tappio samoilla periaatteilla kuin luotoille. Samoin luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan samoin perustein. Tällaisille tuotteille mallinnetaan EAD, joka ennustaa vastuiden määrää maksukyvyttömyyshetkellä. Se sisältää sekä käyttöasteen että luottovasta-arvokertoimen. Lisäksi toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille sovelletaan maturiteettimallia. Mallissa huomioidaan tilanteet, joissa OPalla on sopimukseen perustuva mahdollisuus vaatia takaisinmaksua ja peruuttaa nostamatonta osuutta koskeva sitoumus, mutta se ei rajoita altistumista luottotappioille sopimuksen mukaisena irtisanomisaikana.

Odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaaminen

Pääsääntöisesti odotettavissa olevia luottotappioita varten kirjataan tappiota koskeva vähennyserä lainan kirjanpitoarvon vähennykseksi erilliselle tilille. Kun on kyse luottositoumuksista ja takaussopimuksista, tappiota koskeva vähennyserä kirjataan varaukseksi. Niihin tuotteisiin, joihin sisältyy sekä lainasaaminen (ts. rahoitusvaroihin kuuluva erä) että sitoumus nostamattomaan osuuteen (ts. luottositoumus), eikä OPAn ole mahdollista yksilöidä nostamatonta osuutta koskevaan sitoumuksen liittyviä odotettavissa olevia luottotappioita erillään rahoitusvaroja koskevasta komponentista,

luottositoumukseen liittyvät odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan yhdessä rahoitusvaroihin kuuluvan erän tappiota koskevan vähennyserän kanssa.

Lopullisen luottotappion kirjaaminen

Lopullisen luottotappion kirjaaminen on taseesta pois kirjaamiseen johtava tapahtuma. Silloin kun rahoitusvaroihin kuuluvaa erää ei voida kohtuudella odottaa saavan perityksi kokonaan tai osaksi, kirjataan lopullinen luottotappio pienentämään suoraan rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräistä kirjanpitoarvoa.

Laina kirjataan pois taseesta, kun vakuudet on realisoitu tai velkajärjestely on päättynyt tai kun perintä on lopetettu. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuiksi.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

Rahoitusvelkojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

Rahoitusvelkoja ovat velat luottolaitoksille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat.

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

OPAlla ei ole alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti luokitellut rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi.

Rahoitusvelat (tai rahoitusvelan osa) poistetaan taseesta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa – toisin sanoen, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut.

Jos OPA vaihtaa rahoitusvelkoja alkuperäisten lainanantajien kanssa ja jos niiden ehdot poikkeavat huomattavasti toisistaan, vaihtoa on käsiteltävä alkuperäisen rahoitusvelan kuoletuksena. Tällöin syntyneet menot tai palkkiot kirjataan osana kuolettamisesta johtuvaa voittoa tai tappiota. Jos vaihtoa tai muutosta ei käsitellä kirjanpidossa kuoletuksena, lasketaan muutetun rahoitusvelan jaksotettu hankintamenu uudelleen diskonttaamalla muutetut sopimusperusteiset rahavirrat käyttämällä alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Rahoitusvelan jaksotetun hankintamenuon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Syntyneillä menoilla tai palkkioilla oikaistaan velan kirjanpitoarvoa, ja ne kirjataan kuluiksi ehdoillaan muuttuneen velan jäljellä olevana juoksuaikana. OPA ei ole tehnyt rahoitusvelkojen vaihtoja olemassa oleviin rahoitusvelkoihin.

Nettoutus

Taseessa nettoutetaan sellaiset rahoitusvarat ja -velat, joissa OPAlla on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laiminlyönti-, maksukyvyttömyys- ja konkurssitapauksissa, ja se aikoo toteuttaa suoritukset nettomääräisesti. Taseessa nettoutetaan keskusvastapuoliselvityksessä olevat OTC-korkojohdannaiset, jotka selvitetään päivittäisessä selvitysprosessissa London Clearing Housen kanssa.

Johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset luokitellaan suojaaviin ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin sopimuksiin. OPA käyttää johdannaisia vain suojaavassa tarkoituksessa. Johdannaiset arvostetaan aina käypään arvoon. OPA:ssa on laadittu suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määritellä suojaavaksi.

Suojausperiaatteiden mukaisesti OPA:ssa voidaan suojautua korkoriskiltä, soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta ja rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta.

Suojauslaskenta

Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kumoavat suojatun kohteen vastaavat muutokset kokonaan tai osittain.

Suojaavien ja suojattavien instrumenttien välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista, suojausstrategiasta ja menetelmistä, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tekohetkellä ja suojausperiodin aikana vertailemalla suojaavan ja suojattavan instrumentin käypien arvojen tai rahavirtojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tehokkaaksi, kun suojaavaan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai portfolion käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80–125 prosenttia.

Käyvän arvon suojauslaskenta

Korkoriskin käyvän arvon suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin kiinteäkorkoisiin velkoihin (omat emissiot), yksittäisiin luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin. Suojausinstrumenttina käytetään koronvaihtosopimuksia.

Johdannaissopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana suojatun riskin osalta käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Käyvän arvon suojauslaskennan suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään Korkokate.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuun. Poistot kirjataan kuluksi arvioidun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 2–6 vuotta.

VUOKRASOPIMUKSET

OPA on soveltanut 1.1.2019 lähtien IFRS 16 Vuokrasopimukset – standardia.

Kyseessä on IFRS 16 -standardin mukaisesti käsiteltävä vuokrasopimus, mikäli seuraavat ehdot täyttyvät kaikilta osin

- sopimus perustuu yksilöidyn omaisuuserän käyttöä koskevaan määräysvaltaan niin, että OPAlla tai sen työntekijöillä on oikeus päättää omaisuuserän käytöstä koko vuokrakauden aikana silloin, kun OPA on vuokralle ottajana
- sopimuksella sovitaan oikeuksista ja velvollisuuksista ja niihin liittyvistä maksuista
- sopimuksella yksilöity omaisuuserä on vain OPA:n ja työntekijöiden käytössä silloin, kun OPA on vuokralle ottajana

OPA vuokralle ottajana

Vuokralle otetut vuokrasopimukset on kirjattu taseeseen käyttöoikeusomaisuuseräksi ja vuokrasopimusvelaksi. Vuokralle otetut sopimukset ovat pääosin toimitilojen vuokrasopimuksia. Vuokralle otetut käyttöoikeusomaisuuserät esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja ne poistetaan pääsääntöisesti vuokra-aikana. Vastaava vuokrasopimusvelka esitetään muissa veloissa sekä niiden korkokulut tuloslaskelman korkokuluissa.

OPA määrittelee vuokralle otettujen sopimusten vuokra-ajaksi:

- sopimuksen kiinteän keston, jota ei voi jatkaa tai keskeyttää ilman painavaa syytä tai sanktiota tai
- johdon arvion mukaan korkeintaan kolme vuotta, kun kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva toimitilasopimus, jonka irtisanomisaika on molemminpuolinen. Jos sopimus on ensin kiinteä ja jatkuu sen jälkeen toistaiseksi voimassaolevana kuten edellä kuvattiin, on vuokra-aika näiden yhdistelmä. Kun tällainen sopimus on

irtisanottu, vuokra-ajaksi määritellään irtisanomisaika. OPA arvioi vuokra-aikaa määrittäessään olevan kohtuullisen varmaa, että toimitiloissa ollaan pidempään, koska toimitilasopimusten kohteet ovat sijainniltaan keskeisiä eikä vastaavia korvaavia tiloja ole välttämättä saatavilla.

- vuokralle antajan irtisanomisajan, jos kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva muu kuin toimitilasopimus, jonka irtisanomisaika on molemminpuolinen. Sopimuksen vuokra-aikaa jatketaan aina irtisanomiskauden päätyttyä uudella irtisanomisajalla, ellei sopimusta ole irtisanottu. OPA arvioi vuokra-aikaa määrittäessään olevan kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty pidemmäksi ajaksi, koska tällaisten sopimusten jatkuva päättäminen ja uusiminen ei olisi taloudellisesti kannattavaa.
- tai vuokrakohteen käyttöiän, jos se on lyhempi kuin edellä mainitut vuokra-ajat.

Vuokrasopimusvelan laskennassa OPA käyttää yleensä vuokralle ottajan lisäluoton korkoa. Lisäluoton korkona käytetään OP Ryhmän keskuspankin noteeraamaa korkoa.

OPA soveltaa vuokralle ottajalle sallittuja kirjaamista koskevia helpotuksia. Arvoltaan vähäisistä ja lyhytaikaisista vuokrasopimuksista tilikauden kulut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Näihin vuokrasopimuksiin sisältyy kannettavia tietokoneita, matkapuhelimia ja pienempiä koneita ja laitteita sekä kertaluonteisesti vuokrattuja koneita ja laitteita.

OPA ei toimi vuokralleantajana.

Vuokrasopimukset vuonna 2018

Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralaiselle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus.

Rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vastaava rahoitusleasingvelka muissa veloissa. Vuokralle otetut hyödykkeet merkitään sopimuksen alkamisajankohtana taseeseen varoiksi ja veloiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokratun hyödykkeen käypä arvo tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo. Poistot aineellisiin hyödykkeisiin kirjatusta varoista tehdään taloudellisen pitoajan tai lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusmenot kirjataan korkokuluihin siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokrat merkitään tuloslaskelmaan kuluiksi tasasuuruina erinä vuokra-ajan kuluessa.

TYÖSUHDE-ETUUDET

Eläke-etuudet

OPAn työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa. Työntekijöiden lisäeläketurva on järjestetty OP-Eläkesäätiön kautta.

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa hoidetut eläkejärjestelyt työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeiden rahastoidulta osin ovat maksupohjaisia järjestelyjä. OP-Eläkesäätiössä hoidetut järjestelyt ovat kokonaisuudessaan etuuspohjaisia.

Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään "Henkilöstökulut". Maksupohjaisissa järjestelyissä vakuutusmaksut kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee. Maksupohjaisissa järjestelyissä muita maksuvelvoitteita ei ole. Etuuspohjaisen eläkejärjestelyn supistaminen, velvoitteen täyttyminen tai muuttaminen kirjataan tulosvaikutteisesti tapahtumahetkellä.

Etuuspohjaiset järjestelyt OP-Eläkesäätiössä rahoitetaan suorituksilla, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä velkaeränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä OP-Eläkesäätiön ja hyväksyttävien vakuutusten järjestelyihin kuuluvien varojen käyväällä arvolla.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Laskenta on suoritettu ennakoituun etuusoikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä (project unit credit method). Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetty diskonttauskorko on määritelty yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen raportointikauden päättymispäivän markkinatuoton perusteella.

Eläkevelvoitteen uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Kirjattaessa uudelleen määrittämisestä johtuvia erä muihin laajan tuloksen eriin ei näitä erä enää siirretä tulosvaikutteisesti myöhemmillä tilikausilla.

Henkilöstörahasto

OPA kuuluu OP Ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen OP Ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot. Vastaerä kirjataan siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

TULOVEROT JA LASKENNALLISET VEROT

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi silloin kun ne liittyvät suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin tai muihin laajan tuloksen eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta voimassaolevan verokannan ja laskennalliset verot voimassa olevan verokannan perusteella tai tilinpäätöspäivään mennessä hyväksytyyn, tulevia vuosia koskevan verokannan perusteella.

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistettavista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertymisen ansiosta on todennäköistä, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa.

TULOUTUSPERIAATTEET

Korkotuotot ja -kulut

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan efektiivisen koron menetelmällä. Efektiivisen koron menetelmästä kerrotaan tarkemmin laatimisperiaatteiden kappaleessa Jaksotettu hankintameno. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin. Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan lainan juoksuajalle korkotuottoihin ja -kuluihin.

Nettopalkkiotuotot

Palkkioita, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardin mukaisesti. IFRS 15 -standardin mukaiset palkkiotuotot tuloutetaan, kun palvelun sovitut suoriteveloitteet luovutetaan asiakkaalle ja keskeisenä kriteerinä on määräysvallan siirtyminen. Palkkiotuotot kirjataan siihen määrään, johon odotetaan olevan oikeutettu asiakkaalle luovutettavia luvattuja palveluja vastaan. Palkkiokulut kirjataan suoriteperusteella nettopalkkiotuottoihin.

Palkkiotuotot koostuvat luotonannon palkkioista, joita peritään henkilöasiakkailta. Luotonannon palkkioiden suoriteveloitteet täyttyvät ajan kuluessa. Vastikemäärä on palveluissa listahinta tai sopimuksessa sovittu. Palkkiot peritään asiakkaalta kuukausittain sopimusehtojen mukaisesti.

Osuuspankille palautetaan OPAn hallinnoimista luotoista palkkiomallissa sovittu osuus tuotoista. Palkkiokulut koostuvat pääosin luotonannosta perittyjen tuottojen maksamisesta osuuspankeille, luottojen hoitopalkkioiden maksamisesta osuuspankeille ja joukkovelkakirjojen liikkeeseen laskuun liittyvistä palkkiokuluista.

YHTEENVETO TULOSLASKELMAERIEN ESITTÄMISESTÄ TILINPÄÄTÖKSESSÄ

Korkokate	Korkoinstrumenttien saadut ja maksetut korot, jaksotettu nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus, korkojohdannaisten korot sekä arvonmuutos käyvän arvon suojauksessa, korkokulut liikkeeseen lasketuista velkakirjoista
Nettopalkkiotuotot	Palkkiotuotot luotonannosta, palkkiokulut luotonannosta ja luottojen hoidosta osuuspankeille sekä palkkiokulut liikkeeseen lasketuista velkakirjoista
Henkilöstökulut	Palkat, palkkiot, eläkekulut, henkilösivukulut
Liiketoiminnan muut kulut	Toimistokulut, ICT-kulut, muut hallintokulut, viranomais- ja tilintarkastuskulut, vuokrat ja muut kulut
Saamisten arvonalentumiset	Odotettavissa olevat luottotappiot asiakkailta sekä lopulliset luottotappiot ja niiden palautukset.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

OPA harjoittaa vain asuntorahoitusta, minkä vuoksi segmenttiraportointia ei esitetä.

JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöstä laadittaessa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa toteumasta. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskentamallien määrittämiseen liittyy useita johdon harkintaa edellyttäviä tekijöitä, mm:

- Oikeiden ECL-mallien valinta niin, että mallit kuvaavat sopimuskannan odotettavissa olevia luottotappioita mahdollisimman hyvin
- Malleissa tehdyt erilaiset oletukset ja asiantuntija-arviot
- ECL-mallien parametrien estimointimenetelmien valinta
- Käytettävissä olevan mallinnusaineiston ja datan laatuun liittyvän malliriskin määrittäminen
- Sopimusten oikea ryhmittely eri segmentteihin siten, että niiden ECL lasketaan oikealla mallilla
- Makroekonomisten tekijöiden valinta niin, että niiden muutokset korreloivat sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden kanssa
- Makroekonomisten skenaarioiden ja niiden todennäköisyyksien ennustaminen tulevaisuuteen.

Johdon harkintaa on käytetty myös luottoriskin merkittävän kasvun arvioinnissa, mm:

- Henkilöasiakkaiden suhteellisen luottoriskin muutoksen arvioinnissa käytetyssä asiantuntija-arviossa, jolla varmistetaan todenmukainen määrä sopimuksia siirtymään vaiheeseen 2 ennen siirtymistä vaiheeseen 3 (ns. default capture rate)
- Absoluuttisen rajan valinnassa, joka perustuu maksukyvyttömyyden historialliseen käyttäytymiseen sekä OPAn luottoriskiprosessiin
- Ajanjakson pituuden määrittämisessä, jonka aikana asiakkaan on osoitettava hyvää maksukäyttäytymistä, jotta arvonalentumisvaihe voi parantua vaiheesta 3 vaiheeseen 2 ja 1.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEIDEN JA ESITTÄMISEN MUUTOKSET

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardi

OPA otti käyttöön 1.1.2019 alkaen IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin, jonka mukaan vuokralle otetut vuokrasopimukset on kirjattu taseeseen käyttöoikeusomaisuuseräksi ja vuokrasopimusvelaksi. Lähes kaikki vuokralle ottajan vuokrasopimukset kirjattiin taseeseen kun ne aiemmin esitettiin taseen ulkopuolisina vastuina. OPA sovelsi siirtymässä rajoitetusti takautuvaa menetelmää, ja täten se ei oikaissut vertailuvuoden tietoja. OPA kirjasi

käyttöön otossa 1.1.2019 13 tuhannen euron käyttöoikeusomaisuuserän ja 13 tuhannen euron vuokrasopimusvelan taseeseensa. Käyttöoikeusomaisuuserä oli 0 euroa 31.12.2019. Vuokralle antajan kirjanpito käsittely pysyi olennaisilta osin aiemman mukaisena.

UUDET STANDARDIT JA TULKINNAT

IASB (International Accounting Standards Board) on julkaissut tulevia standardimuutoksia. Standardeihin IFRS 3, IAS 1 ja IAS 8 tehdyt muutokset tulivat voimaan 1.1.2020. Muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta OPA:n tilinpäätökseen.

LIITE 2. OP-Asuntoluottopankki Oyj:n riskienhallinnan periaatteet

1 OPAn riskinoton periaatteet

OPA vastaa OP Ryhmän kiinteistövakuudellisesta varainhankinnasta laskemalla liikkeeseen katettuja joukkovelkakirjalainoja. OPAn toiminta perustuu OP Ryhmän arvoihin, vahvaan vakavaraisuuteen ja osaavaan riskienhallintaan. OPAn riskinottoa ohjaavat OP Ryhmän arvot, jotka ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen.

Keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamat OP Ryhmän riskinoton periaatteet kuvaavat riskinoton lähtökohdat ja keskeiset periaatteet.

OPAssa edistämme huolellisuuteen perustuvaa toimintatapaa, joka ilmenee sisäiseen valvontaan myönteisesti suhtautuvana vahvana riskikulttuurina. Palkitsemisperiaattemme kannustavat huolelliseen toimintaan, laadukkaaseen asiakaspalveluun sekä tuloksen, riskien ja pääomien tasapainon säilymiseen.

Riskinottohalun mukaisen toiminnan toteuttamiseksi OPAlla on oltava riittävästi riskinkantokykyä, joka muodostuu riskinottokyvystä ja riskinottokapasiteetista. Olemme järjestäneet liiketoimintamme luotettavasti ja toiminnan jatkuvuutta turvaavasti sekä omaamme toimintakykyä sopeuttaa tarvittaessa riskiasemaa nopeasti ja strategista joustavuutta muuttaa riskinottoa.

Riskinottokapasiteetti muodostuu pääomista ja likviditeetistä. Vahvan riskinottokapasiteetin avulla voimme palvella asiakkaitamme pitkäjänteisesti ja myös vaikeissa markkinaolosuhteissa.

Riskinoton periaatteet luovat yhdessä strategian kanssa lähtökohdat liiketoiminnan tavoiteasetannalle. Mitattavissa olevat riskit rajoitetaan limiiteillä, jotka keskusyhteisön johtokunta asettaa OPAlle. Limiitit ohjaavat ja rajaavat riskinoton pysymistä riskinoton periaatteiden mukaisina. Limiitit asettavat riskinotolle ylärajan, jonka ylittäminen tai uhka ylityksestä käynnistää eskaloitimenettelyyn. Määrällisiä rajoitteita täydentävät riskipolitiikkojen linjaukset ja muu riskienhallinnan ohjeistus, jotta myös vaikeammin kvantifioitavat riskit tulevat katettua.

2 Riskienhallinta

2.1 Riskienhallinnan tavoite

Laadukas riskienhallinta on asiakaslähtöisen liiketoiminnan perusta ja kilpailuetu. Lisäksi se tukee OP Ryhmän ja sen yhtiöiden liiketoiminnan kannattavuutta sekä luottamuksen kasvattamista suhteessa asiakkaisiin ja muihin sidosryhmiin.

Riskienhallinnan tavoitteena on turvata OP Ryhmän ja sen yritysten riittävä riskinkantokyky ja varmistaa, ettei liiketoiminnan riskinotto vaaranna kannattavuutta, vakavaraisuutta, maksuvalmiutta tai strategisten tavoitteiden saavuttamista ja siten turvata toiminnan jatkuvuus.

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että

- kaikki merkittävät riskit tunnistetaan, mitataan ja arvioidaan sekä merkittäviksi määritellyt määrälliset riskit limitoidaan
- ansaintariskejä hallitaan ja seuraamusriskejä pienennetään tehokkaasti
- merkittävät riskit katetaan riittävällä pääomalla ja niille on asetettu riittävät johdon pääoma- ja likviditeettipuskurit
- riskinottokapasiteetti allokoidaan ansaintalogiikoille ja liiketoimintasegmenteille strategian ja riskinottohalun mukaisesti
- riskienhallintaprosessit ovat tehokkaat, kattavat ja riittävät
- sisäiset prosessit ja toimintamallit ovat kustannustehokkaita ja ne tuottavat ajantasaista ja laadukasta tietoa johdolle päätöksenteon tueksi, raportointiin ja valvojan tarpeisiin
- johdon päätöksenteko perustuu riittävään, tarkkaan ja oikea-aikaiseen riskitietoon
- toiminnan jatkuvuus on varmistettu kaikissa tilanteissa ja nopea toipuminen häiriötilanteissa
- johdolla on käytettävissä riittävästi tietoa ja monipuolisia skenaarioita toimintaympäristön muutosten arviointiin, strategisten valintojen tekemiseen, riskien ja pääomien ja likviditeetin riittävyyden arviointiin ja strategista joustavuutta muuttaa riskinottoa
- liiketoimintojen riskinoton ja riskipolitiikkojen noudattamista valvotaan, liiketoiminta hinnoittelee ansaintariskit kestäväällä tavalla yli syklisen

- riskiasemaa valvotaan, että se pysyy riskinottoa koskevien periaatteiden ja vahvistettujen limiittien puitteissa ja että limiittien ylitykset käynnistävät etukäteen määritellyt eskaloitimenettelyt ja korjaustoimenpiteitä seurataan
- riskiasemaa analysoidaan ja siitä raportoidaan johdolle

2.2 Riskienhallinnan organisointi

OPA kuuluu OP Ryhmään ja talletuspankkien yhteenliittymälain mukaiseen osuuspankkien yhteenliittymään, ja se on OP Osuuskunnan (keskusyhteisön) tytäryhtiö. OP Ryhmän ja keskusyhteisökonsernin johtaminen perustuu keskusyhteisön hallintoneuvoston ohjaukseen ja valvontaan. Keskusyhteisön johtokunnalla on konsernin emoyhtiön hallituksena vastuu konsernin johtamisesta.

OPAn hallituksen tulee toiminnassaan ja päätöksenteossaan ottaa huomioon keskusyhteisön hallintoneuvoston ja johtokunnan antamat tai niiden valtuuttamana tehdyt linjaukset, vahvistetut periaatteet ja annetut ohjeet.

OPA noudattaa keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamia riskinoton ja riskienhallinnan periaatteita sekä keskusyhteisön riskienhallinnan antamaa muuta ohjeistusta. Yhtiöllä on velvollisuus noudattaa lisäksi keskusyhteisön talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 17 §:n nojalla antamia ohjeita.

OPAn hallituksen tehtävänä on muun muassa valvoa ja arvioida yhtiön sisäisen valvonnan toimivuutta ja riittävyttä sekä huolehtia siitä, että yhtiöllä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Hallitus hyväksyy muun muassa vuosittain vuosisuunnitelman ja tavoitteet, sekä valvoo niiden toteuttamista. Se hyväksyy myös pääomasuunnitelman, varainhankintasuunnitelman ja -valtuutuksen omalta osaltaan sekä merkitsee tiedoksi talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 17 §:n mukaiset ohjeet ja hyväksyy tai käsittelee muut ohjeet keskusyhteisön antaman ohjeistuksen mukaan.

OPAn toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnan toteutuksesta päätettyjen periaatteiden ja toimintaohjeiden mukaisesti sekä raportoi säännöllisesti liiketoiminnasta hallitukselle.

2.3 Riskienhallinta

OP Ryhmän ryhmätason riskienhallinnasta vastaa keskusyhteisön riskienhallinta, joka on liiketoiminnoista riippumaton toiminto. OPAn riskienhallinnan tehtävät on keskitetty keskusyhteisön riskienhallintaan. Riippumaton riskienhallinta järjestetään siten, että se on riittävää suhteessa ryhmän ja sen kunkin liiketoimintasegmentin ja yhtiön toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen.

Riskienhallinta johtaa ryhmän sisäistä riskienhallintaprosessia, omistaa riskienhallintakehikon ja vastaa riskienhallintajärjestelmien ja riskienhallinnan menetelmien ylläpidosta ja kehittämisestä. Se ylläpitää, kehittää ja valmistelee riskienhallinnan periaatteita johtokunnan ja hallintoneuvoston vahvistettavaksi sekä ylläpitää muuta riskienhallintaan liittyvää ohjeistusta. Riskienhallinta ohjaa, valvoo ja tukee riskinoton ja riskienhallinnan periaatteiden toteuttamista OP Ryhmässä ja sen yritysissä sekä valvoo riskipäätösprosesseja ja niiden laatua. Se myös tukee ryhmän taseen tehokasta käyttöä riskilähtöisellä taseen analysoinnilla ansaintariskien suhteen.

Riskienhallinta yhdessä talous- ja keskuspankkitoiminnon kanssa varmistaa, että kannattavuus, riskit ja riskinotokapasiteetti ovat tasapainossa keskenään. Riskienhallinta tukee vakavaraisuudenhallintaa kehittäen ja valvoen riskeistä johdetun taloudellisen pääomavaateen sekä viranomaisvaateiden laskennan periaatteita, malleja ja menetelmiä. Lisäksi riskienhallinta valvoo, että liiketoimintojen riskinotto noudattaa strategiaa ja riskinoton periaatteita. Se valvoo OP Ryhmän ja sen yhtiöiden riskiasemaa ja raportoi siitä keskusyhteisön hallintoneuvostolle ja sen riskienhallintavaliokunnalle, johtokunnalle sekä keskusyhteisön ja sen segmenttien ja yhtiöiden toimivalle johdolle.

Riskienhallinta vastaa OP Ryhmän elvytysuunnitelman ylläpidosta ja koordinoi kriisinratkaisuviranomaisille toimitettavien tietojen toimittamista.

Säännösten noudattamista valvoo ja compliance-riskien arvioinnista OP Ryhmässä vastaa liiketoiminnoista riippumaton OP Ryhmän compliance. Riskienhallinta tekee tiivistä yhteistyötä compliance-toiminnon kanssa compliance-riskien hallinnassa.

OPA vastaa toimintansa suunnittelusta ja sisäisestä valvonnasta, valvoo riskiasemaansa ja sen pysymistä sille vahvistettujen limiittien puitteissa.

OP Ryhmän Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmennus- ja konsultointitoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa OP Ryhmälle ja parantaa sen toimintaa. Sisäinen tarkastus tukee OP Ryhmää tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation governance-, riskienhallinta- ja valvontaprosessien tehokkuuden ja vaikuttavuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Sisäinen tarkastus on organisoitu liiketoimintaorganisaatiota vastaavasti ja se vastaa ryhmätasoisesta, riskiperusteisesta sisäisen tarkastuksen suorittamisesta kaikissa OP Ryhmän yhteisöissä. Sisäinen tarkastus tarkastaa strategisten ja operatiivisten tavoitteiden toteuttamista, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan laatua, sisäisten kontrollien tehokkuutta, raportoinnin luotettavuutta, lakien, muun sääntelyn ja vastaavien kriteereiden noudattamista, sisäisten poliitiikkojen ja ohjeiden noudattamista sekä toiminnan tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

3 OP Ryhmän riskienhallintaprosessi

OP Ryhmän riskienhallintaprosessi sisältää:

- Riippumattoman riskienhallinnan valmistelemalla ja ylläpitämällä ohjauskehikon
 - Riskinottoa ohjaavat riskinoton ja riskienhallinnan periaatteet ja niitä tarkentavat riskipolitiikat ja muun riskienhallinnan ohjeistuksen
 - Menetelmien luomisen riskien tunnistamiselle, arvioinnille, mittaamiselle, hinnoittelulle ja rajaamiselle
 - Riskinottokapasiteetin tarpeen määrittelyn ja allokoinnin liiketoiminnoille strategian mukaisesti
- Operatiivisen liiketoiminnan päivittäisen riskienhallinnan
 - Riskien tunnistamisen, hinnoittelun ja jatkuvan seurannan
 - Riskipositivien hallinnan ja riskiaseman pysyminen sille asetettujen rajoitteiden ja tavoitteiden puitteissa
- Riippumattoman riskienhallinnan suorittaman sisäisen valvonnan ja raportoinnin
 - Riskinoton, riskipolitiikkojen ja hinnoittelun noudattamisen valvonnan
 - Riskiaseman analysoinnin ja raportoinnin johdolle

3.1 Riskienhallinnan ohjauskehikko

3.1.1 Riskienhallinnan ylläpitämä ohjeistus

Riskienhallinta laatii ja ylläpitää riskinottoon ja riskienhallintaan liittyviä periaatteita, joita tarkentavat riskipolitiikat ja muu riskienhallinnan ohjeistus.

Riskinoton periaatteissa (Risk Appetite Statement, RAS) keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvistaa OP Ryhmän riskinoton lähtökohdat ja keskeiset periaatteet sekä ryhmän limiitit ja riskitoleranssit. Riskienhallinnan periaatteissa (Risk Appetite Framework, RAF) hallintoneuvosto vahvistaa, miten OP Ryhmän riskienhallintaprosessi käytännössä järjestetään sekä miten riskejä tunnistetaan, arvioidaan, mitataan ja hallitaan. Periaatteet ovat kaikkia ryhmän yrityksiä velvoittavia.

Lisäksi riskienhallinta ylläpitää ja antaa yhteenliittymälain mukaisia ohjeita riskienhallinnasta sekä muuta riskinottoa ja riskienhallintaa tarkentavia ohjeita ja kuvauksia ryhmän yhtiöille. Riskienhallinta huolehtii myös ohjeistusta tukevasta koulutuksen, neuvonnan ja muun tuen järjestämisestä.

3.1.2 Riskien tunnistamista, arviointia, mittaamista, hinnoittelua ja rajaamista koskevat menetelmät

Riskien tunnistaminen

OP Ryhmän liiketoimintaan ja toimintaympäristöön sisältyviä riskejä tunnistetaan ja arvioidaan jatkuvasti. Vähintään vuosittain tehtävässä kattavassa riskientunnistamisprosessissa riskienhallinta yhteistyössä liiketoimintojen edustajien kanssa kartoittaa riskit, joita kohdistuu tai saattaa kohdistua OP Ryhmän toimintaympäristöön ja sen yhtiöiden liiketoimintaan ja vastuisiin. Samoin tunnistetaan ja arvioidaan riskikeskittymät riskilajien sisällä sekä ryhmätasolle kumuloidut riskit ja riskikeskittymät.

Riskienhallinta arvioi riskin merkittävyyttä stressitestauksella ja riskin sisällyttämistä säännönmukaiseen stressitestausohjelmaan. Lisäksi se arvioi olemassa olevan riskin mittausmetodologian ja tehokkuuden ja päättää uuden riskin mittaustavasta.

Ennen kuin ryhmässä otetaan käyttöön uusia tuotteita, palveluja, toimintamalleja tai järjestelmiä, liiketoiminta arvioi niiden riskit riskienhallinnan hyväksymien menettelytapojen mukaisesti. OP Ryhmä tarjoaa asiakkaille vain ryhmätasolla hyväksytyjä tuotteita ja käyttää ryhmätasolla hyväksytyjä liiketoimintamalleja.

Riskien arviointi ja mittaaminen

OP Ryhmä käyttää kehittämiään malleja (sisäiset mallit) riskien mittaamiseen, pääomavaateen arviointiin, liiketoiminnan hinnoitteluun sekä kirjanpidossa käytettävien arvojen määrittämiseen. Malleissa huomioidaan niiden yhteensopivuus OP Ryhmän liiketoimintamallin, riskinottohalun ja riskiprofiilin kanssa. Kaikki käytettävät mallit ovat ryhmäkohtaisia. Niiden keskeiset parametrit ja oletukset ovat yhtenevät ryhmässä ja sen yhtiöissä. Käytössä olevat mallit ovat riskienhallinnan tai sääntelyn niin edellyttäessä valvojan hyväksymiä.

OP Ryhmässä keskeisessä osassa ovat luottoriskin vakavaraisuuslaskennassa käytettävät sisäiset mallit, koska sääntely asettaa runsaasti vaatimuksia sisäisten menetelmien käytölle. OP Ryhmällä on valvovan viranomaisen lupa käyttää luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskennassa sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRB-menetelmä) yritys- ja luottolaitosvastoille, vähittäisvastoille ja oman pääoman ehtoisiin sijoituksille.

Taloudellinen pääomavaade

Vakavaraisuuslaskentaan perustuvan viranomaispääomavaateen ja omien varojen laskennan lisäksi OP Ryhmässä on käytössä oma taloudellisen pääomavaateen ja sisäisen pääoman laskentamalli. Niiden avulla arvioidaan riskien kantoon tarvittavaa pääoman määrää (taloudellinen pääomavaade) ja OP Ryhmän käsitystä siitä, miten paljon sillä on erää, joilla se voi kattaa tappioita (sisäinen pääoma). Taloudellisen pääomavaateen laskennassa otetaan huomioon riskit laajemmin kuin vakavaraisuuslaskennassa. Lisäksi eroja liittyy käytettäviin parametreihin, estimaatteihin ja riskikeskittymien huomioon ottamiseen.

Taloudellinen pääomavaade on OP Ryhmän oma arvio pääoman määrästä, joka riittää kattamaan liiketoiminnan ja toimintaympäristön riskeistä syntyvät mahdolliset tappiot 99,97 prosentin todennäköisyydellä seuraavan vuoden aikana.

Taloudellinen pääomavaade on riskinoton mittari, jossa liiketoimintojen riskit, riskilajista riippumatta, ovat keskenään mahdollisimman vertailukelpoisia. Siinä lasketaan riskilajikohtaisilla malleilla riskille euromääräinen tappion määrä, jonka arvosta yrityksen pitää vähintään varata sisäistä pääomaa riskin kattamiseksi. Laskennassa käytetään harkittuja riskimittareita, stressiskenaarioita ja asiantuntija-arvioita. OPAn taloudellinen pääomavaade lasketaan yhdistämällä riskilajikohtaiset pääomavaateet sekä huomioimalla riskilajien väliset hajautushyödyt.

Taloudellinen pääomavaade jakautuu määrällisiin riskeihin sekä laadullisiin, ns. arvioitaviin riskeihin. Määrällisiä riskejä OPAssa ovat luottoriski sekä pankkitoiminnan korko- ja osakeriski. Arvioitavat riskit sisältävät operatiivisen riskin. OPAn taloudellisesta pääomavaateesta noin 85 prosenttia muodostuu luottoriskeistä.

Stressitestausta

OP Ryhmä käyttää stressitestausta sen arvioimiseen, miten erilaiset vakavat ja riskimallien oletuksista poikkeavat, mutta mahdolliset tilanteet voivat vaikuttaa ryhmän ja/tai sen yritysten maksuvalmiuteen, riskiasemaan, kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen. Stressitesteillä arvioidaan sekä yksittäisten riskitekijöiden vaikutusta, että useiden muuttujien samanaikaisten muutosten vaikutuksia. Stressitestauksessa hyödynnetään erilaisten herkkyys- ja skenaarioanalyysien lisäksi käännteisiä stressitestejä. Stressitestit tukevat ja täydentävät muiden riskinmittausmenetelmien antamaa kuvaa riskiasemasta.

Stressitestauksen avulla tunnistetaan keskeisiä riskejä ja arvioidaan niiden merkittävyyttä sekä käännetään ja mitoitetaan ryhmän riskinottohalukkuus riskitoleransseiksi ja -limiiteiksi sekä riskipolitiikkojen linjauksiksi. Stressitesteillä pyritään kattamaan kaikki riskinoton periaatteissa merkittäviksi tunnistetut riskilajit.

Limitointi ja eskaloitimenettelyt

Mitattavissa olevat merkittävät riskit rajoitetaan limiiteillä, jotka keskusyhteisön johtokunta asettaa keskusyhteisökonsernin merkittävälle yhtiöille. Limiiteillä rajoitetaan ja ohjataan riskinottoa riskinoton periaatteiden ja kulloistenkin strategioiden suuntaan. Riskilimiiteillä turvataan se, ettei yritys ota toiminnassaan niin suurta riskiä, että se vaarantaisi yrityksen vakavaraisuuden, kannattavuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden. Määrällisiä

rajoitteita täydentävät riskipolitiikkojen linjaukset ja muu riskienhallinnan ohjeistus, jotta myös vaikeammin kvantifioitavissa olevat riskit tulevat katettua.

Keskusyhteisön riskienhallinta valvoo, että ryhmän yritykset pysyvät niille asetettujen limiittien puitteissa. Riskienhallinta raportoi säännöllisesti valvontahavainnot sekä limiittimitareiden toteumat OPAn hallitukselle ja rajat asettaneille tahoille.

Limiittit ja valvontarajat asettavat riskinotolle ylärajan, jonka ylittäminen tai uhka ylityksestä käynnistää Riskienhallinnan periaatteissa määritellyn eskaloitimenettelyn.

3.1.3 Pääomahallinta

Pääomahallinnan tavoitteena on kaikissa tilanteissa ennakoivasti ohjata ja varmistaa, että OPAn vakavaraisuus täyttää asetetut tavoitteet ja viranomaisvaatet ja siten varmistaa toiminnan jatkuvuus. Pääomasuunnitelmalla arvioidaan pääomien riittävyttä ja varmistetaan ennakoivasti OPAn vakavaraisuuden riittävyys myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Pääomien laadun osalta olennaista on niiden pysyvyys ja käytettävyys tappioiden kattamiseen. Tämän johdosta vakavaraisuustavoitteet perustuvat vahvaan ydinvakavaraisuuteen. Pääomasuunnitelma sisältää muun muassa vakavaraisuutta koskevat määrälliset ja laadulliset tavoitteet, ennakoidut muutokset omissa varoissa ja pääomavaateissa, varautumissuunnitelman sekä vakavaraisuuden seuranta- ja ohjausmenettelyt valmiustasoin.

Jokainen OP Ryhmään kuuluva yritys vastaa ensisijaisesti itse vakavaraisuudestaan. Mahdollisissa kriisitilanteissa OP Ryhmän sisäinen allokointi tapahtuu ensisijaisesti markkinaehtoisesti vapaaehtoisin järjestelyin. Keskusyhteisö vastaa OP Ryhmään kuuluvien yhtiöiden pääomittamisesta tilanteissa, joissa yhtiöiden omat voimavarat eivät riitä toimintaedellytysten turvaamiseen. Viime kädessä pääomien allokointi osuuspankkien yhteenliittymässä perustuu talletuspankkien yhteenliittymälakia koskeviin säännöksiin.

3.2 Riskienhallinnan suorittama ohjaus ja sisäinen valvonta

Ohjaus

Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaan keskusyhteisöllä on velvollisuus ohjata ja valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa sekä antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita muun muassa riskienhallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta.

Yhteenliittymälain kriteerin täytyttyä valvoja on antanut keskusyhteisölle luvan myöntää poikkeuksia jäsenluottolaitoksille yhteenliittymälaisissa tarkemmin mainituissa tilanteissa. Tärkeimmät poikkeukset liittyvät luottolaitoslain vakavaraisuutta ja suuria asiakasriskejä koskevaan sääntelyyn sekä vakavaraisuusasetuksen likviditeettiä koskevaan sääntelyyn.

Valvonta ja raportointi

Keskusyhteisön riskienhallinta valvoo OP Ryhmän ja sen yhtiöiden riskienhallintaa ja maksuvalmiuden hallintaa, riskinottoa, liiketoimintojen hinnoittelua ja riskienhallinnan prosesseja ja niiden laatua. Riskienhallinta analysoi ryhmän ja sen yhtiöiden riskiasemaa ja sen kehitystä, riskinoton pysymistä sille asetettujen toleranssien, limiittien ja valvontarajojen puitteissa sekä riskipolitiikan noudattamista. Lisäksi riskienhallinta varmistaa toiminnan jatkuvuutta valvomalla jatkuvuussuunnitelmien vuosittaista ylläpitoa ja testausten toteuttamista ryhmän yhtiöissä ja keskusyhteisökonsernissa.

Riskienhallinta raportoi säännöllisesti havainnoistaan ja arvioistaan keskusyhteisön johdolle, yhtiöiden hallituksille ja segmenttien johtoryhmille.

Lisäksi riskienhallinta valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat jäsenluottolaitokset noudattavat riskienhallinnan antamia ohjeita ja raportoi mahdollisista ohjeiden rikkomuksista keskusyhteisön compliancella.

Operatiivisen riskiraportoinnin riippumattomuus toteutuu OP Ryhmässä siten, että keskusyhteisö teettää mitattavia riskejä koskevat raportit ryhmän yhtiöille keskitetysti liiketoiminnasta erillään.

4 OPAn riskit

OPA on OP Ryhmän kiinnitysluottopankki, jonka vastuulla on kiinteistövakuudellinen varainhankinta. OP:lla ei ole itsenäistä asiakasliiketoimintaa eikä omaa palveluverkostoa, vaan osuuspankit hoitavat asiakassuhteet ja luottojen hallinnoinnin paikallisesti.

Joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi asetettavat asuntoluotot OPA joko merkitsee väliluottoa ottaneiden osuuspankkien taseista tai on ostanut OP Ryhmän jäsenpankeilta.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu OPAn merkittävimmät riskit. Taulukon jälkeisissä kappaleissa on kuvattu riskien luonnetta ja niiden hallintakeinoja.

Luottoriskit	Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että rahoitusinstrumentin sopimusosapuoli ei pysty täyttämään sopimuksenmukaisia takaisinmaksuvelvoitteitaan ja aiheuttaa täten toiselle osapuolelle taloudellisen tappion.
Likviditeettiriskit	Likviditeettiriski muodostuu maksuvalmiusriskistä, rakenteellisesta rahoitusriskistä, varainhankinnan keskittymäriskistä ja taseen sitoutuneisuudesta.
Markkinariskit	Markkinariskit muodostuvat korkoriskistä ja sijoitustoiminnan markkinariskeistä.
Operatiiviset riskit	Operatiivinen riski on riski haitallisesta seuraamuksesta, joka voi aiheutua puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, prosesseista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Operatiivinen riski sisältää myös oikeudellisen riskin, turvallisuusriskit ja tietoturvariskit.
Malliriski	Riski tappiosta tai maineen menetyksestä, jotka aiheutuvat sellaisista mallien tulosten perusteella tehdyistä päätöksistä, joissa syynä on mallien kehittämisen, täytäntöönpanon tai käytön virheet.
Compliance-riski	Riski, joka aiheutuu ulkoisen sääntelyn, sisäisten menettelytapojen, asiakassuhteessa asianmukaisten menettelytapojen tai eettisten periaatteiden noudattamatta jättämisestä.
Maineriski	Riski maineen tai luottamuksen heikkenemisestä, joka johtuu negatiivisesta julkisuudesta tai on seurausta jonkin riskin toteutumisesta.
Tulevan liiketoiminnan riskit	Riski siitä, millä ehdoin ja volyymin solmitaan uusia joko nykyisenkaltaisia tai kokonaan uudenlaisia sopimuksia.
Strategisiin valintoihin ja strategian toimeenpanoon liittyvät riskit	Riski, joka syntyy puutteellisesta sisäisestä reagoinnista ja joustamattomuudesta liiketoiminta- ja kilpailuympäristössä tai asiakkaiden arvoissa ja teknologiassa tapahtuneisiin muutoksiin.

5 Luottoriskit

Luottoriskin ottamista ohjataan ryhmätason ohjeilla ja linjauksilla sekä OP Ryhmän riskipolitiikalla. Riskipolitiikassa määritellään muun muassa tavoiteriskitaso, riskinoton linjaukset ja rajaukset sekä asiakasvalintaa ja vakuuksia koskevat periaatteet.

OPAn luottokanta muodostuu joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi asetetuista asuntovakuudellisista lainoista, jotka OPA on ostanut OP Ryhmän osuuspankeilta sekä osuuspankkien asiakkailleen OPAn lukuun ennen 1.3.2016 myöntämistä lainoista. IFRS 9:n voimaantulon jälkeen OPA on lopettanut luottojen oston osuuspankeilta ja osto on mahdollinen enää satunnaisesti ja kriisitilanteessa.

OPA harjoittaa varainhankintaa laskemalla liikkeeseen joukkolainoja, joista saatuja varoja se lainaa edelleen OP Ryhmään kuuluville luottolaitoksille kiinnitysluottopankkitoiminnasta annetun lain mukaisina väliluottoina. OPA merkitsee väliluottoa saaneen osuuspankin luottokannasta asuntovakuudellisia luottoja joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi.

OPAn ja osuuspankkien välisissä puitesopimuksissa sovitaan OPAn rahoituksen hyödyntämiseen liittyvistä velvoitteista ja oikeuksista sekä luottoriskin hallinnasta.

Luottopäätökset, luottojen hallinnointi ja asiakassuhteiden hoito tapahtuu osuuspankeissa OP Ryhmän ja OPAn ohjeistuksen mukaisesti. Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa on päivittäinen luottoprosessi ja sen laatu. Asiakkaan riittävä velanhoitokyky on kaiken luotonmyönnön edellytys. Luottopäätösten tulee olla huolellisia ja harkittuja perustuen päätöksenteko-ohjeisiin ja ajantasaiseen luottoluokitukseen. Asiakkaiden maksukyvyyn riittävyys varmistetaan koronnousun varalta. Asiakkaat voivat suojautua koronnousulta käyttämällä luotoissaan korkokattoa tai -putkea. Asiakkaille tarjotaan myös takaisinmaksun turvaavia vakuutuksia sairauden ja työttömyyden varalle. Luotonmyönnössä vältetään korkeita luototussuhteita.

Säännöllisesti päivitettävä, tarpeeksi konservatiivinen ja hyvin dokumentoitu vakuushallinta varmistaa luottoriskin hyvän hallinnan. Vakuuksien arvioinnissa käytetään riippumattoman arvioinnin ja varovaisen käyvän arvon periaatetta. Vakuusarvoja muutetaan tarvittaessa ja niiden kehitystä seurataan säännöllisesti. Asuntovakuuksien arvoja seurataan ja monitoroidaan Tilastokeskuksen tuottamalla indeksiaineistolla. Asiakkaan ajautuessa ongelmiin tai vakuuden arvon muuttuessa merkittävästi tarkistetaan, onko vakuuden uudelleenarvioinnille tarvetta.

Velallisen luottokelpoisuutta ja maksukykyä valvotaan ja maksuongelmiin reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. OP Ryhmässä on käytössä heikkojen ja ongelmallisten asiakkaiden toimintamallit yhdenmukaisten toimintatapojen varmistamiseksi.

Luottoluokittelulla ohjataan asiakasvalintaa, suhtautumista vakuusvajeeseen ja vastuiden hinnoittelua. Ryhmän ja sen pankkien uusluotonannolle ja luottokannalle on asetettu luottoluokittaisia tavoitearvoja, jotta luottosalkun laatu säilyy hyvänä.

OPAn luottoriskien kehitystä seurataan ja raportoidaan säännöllisesti. Seurannan kohteita ovat muun muassa luottoluokittelu, luottosalkun laatu, erääntyneet saamiset ja ongelmasaamiset.

Luottoriskiä arvioidaan luottoriskimallien avulla. OP Ryhmässä on käytössä luottoriskimalleja maksukyvyttömyyden todennäköisyydelle (PD, Probability of Default), tappio-osuudelle (LGD, Loss Given Default) ja vastuun määrälle maksukyvyttömyshetkellä (EAD, Exposure at Default).

Luottoriskimalleja hyödynnetään laajasti luottoriskin mittaamisessa ja hallinnassa, muun muassa

- luoton myöntämisessä ja hinnoittelussa,
- rahoituksen päätösvaltuuksien määrittämisessä,
- luottosalkun laadullisten tavoitteiden asettamisessa ja seurannassa,
- luottoriskiraportoinnissa,
- vakavaraisuuslaskennan sisäisten luokitusten menetelmässä (IRBA)
- taloudellisen pääomavaateen ja odotetun tappion laskennassa ja
- odotettavissa olevan luottotappion laskennassa.

Luottoriskimalleja käytetään luokittelumalleissa, joissa eri tyyppiset sopimukset ryhmitellään maksukyvyttömyyden todennäköisyyden mukaisesti luottoluokkiin. OPAn kannalta tärkein on henkilöasiakkaiden luokittelumalli.

6 Likviditeettiriski

Likviditeettiriski muodostuu maksuvalmiusriskistä ja rakenteellisesta rahoitusriskistä sekä varainhankinnan keskittymäriskistä. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että OP Ryhmä ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista kassavirroista eikä vakuustarpeista ilman vaikutusta päivittäiseen toimintaan tai pankin taloudelliseen tilaan. Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleenrahoitusriskistä. Varainhankinnan keskittymäriski on riski siitä,

että pankin rahoitus vaikeutuu esimerkiksi yksittäiseen vastapuoleen, valuuttaan, instrumenttiin tai maturiteetti luokkaan kohdistuvasta tapahtumasta johtuen.

Likviditeettiriskin hallinta perustuu OP Ryhmän riskitoleranssijärjestelmän periaatteisiin ja riskipolitiikan linjauksiin sekä asetettuihin riskilimiitteihin. Keskusyhteisön johtokunnan tasehallintatoimikunta on hyväksynyt likviditeettireservin laadulliset tavoitteet, varainhankintasuunnitelman ja maksuvalmiuden hoidon varautumissuunnitelman uhkaskenaarioiden varalle. Varautumissuunnitelma sisältää valmiustasopohjaisen maksuvalmiustilanteen ohjausmallin, rahoituslähteet sekä likviditeetin hallinnan operatiivisen jatkuvuussuunnitelman.

OP Ryhmän likviditeettiasemaa hallitaan ennakoivalla rahoitusrakenteen suunnittelulla, ryhmän riskilimiiteillä ja niistä ryhmän yhteisöille johdetuilla limiiteillä ja valvontarajoilla sekä tavoitetasoilla, maksuvalmiustilanteen seurannalla ja oikein mitoitettulla likviditeettireservillä, päivittäisen maksuvalmiuden suunnittelulla ja hoidolla, valmiustasopohjaisella varautumissuunnittelulla sekä tehokkaalla ja jatkuvalla likviditeettitilanteen ohjauksella.

Maksuvalmiuden hallintaa säätelevät Euroopan keskuspankin vähimmäisvaranto- ja maksuvalmiusluottojärjestelmiä koskevat määräykset.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiuttaan varainhankinnan pitkäjänteisellä suunnittelulla, likviditeettireservillä ja varautumissuunnitelman mukaisilla rahoituslähteillä. Likviditeettireservi on mitoitettu siten, että se riittää maksuvalmiuskriisitilanteessa varautumissuunnitelman käyttöönoton vaatimaksi ajaksi. Reservin saamistodistuksia myymällä tai käyttämällä niitä vakuutena voidaan hankkia likviditeettiä ryhmän käyttöön. Likviditeettireservi muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin sekä keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista.

OP Ryhmän keskuspankkina OP Yrityspankki Oyj turvaa niin koko ryhmän kuin ryhmään kuuluvan yhteisön (ml. OPA) maksuvalmiuden. Ryhmän päivittäinen maksuvalmiuden hallinta on pankkitoimintaa harjoittavien yhtiöiden maksuvalmiuden hallintaa. Kaikki muutokset OPAn maksuvalmiusasemassa toteutuvat muutoksena OP Yrityspankin maksuvalmiusasemassa. Koko OP Ryhmän pankkitoiminnan likviditeettireservi hallitaan keskitetysti ryhmän keskuspankissa.

OP Ryhmän varainhankinnan suunnittelu perustuu ennakoivaan rahoitusrakenteen suunnitteluun ja likviditeettiriskille asetettuihin riskilimiitteihin. Ryhmän varainhankinnan tärkeimmät lähteet ovat yleisötalletukset ja tukkuvarainhankinta. Tukkuvarainhankinnalla pyritään aktiivisesti ja ennakoivasti kattamaan rahoitustarpeet, jotka syntyvät taseen saatavien ja talletuskannan kasvuerosta, varainhankinnan erääntymisestä ja muista sisäisistä tavoitteista. Terve rahoitusrakenteen edellyttää, että luottokantaa ja ryhmän likviditeettireserviä rahoitetaan talletusvarainhankinnan ja lyhyen varainhankinnan ohella myös pitkällä tukkuvarainhankinnalla. Varainhankinnan hajauttamisella vähennetään ryhmän riippuvuutta yksittäisestä rahoituslähteestä sekä pienennetään varainhankinnan hintariskiä. Varainhankinta hajautetaan ajallisesti, maturiteeteittain, instrumenteittain ja asiakkaittain. Jäsenpankit sijoittavat pankkikohtaiset talletusyli jäämät pääosin keskusyhteisökonsernin tileille tai sen liikkeeseen laskemiin instrumentteihin, jotta ryhmän tukkuvarainhankinnan määrää ei tarpeettomasti kasvateta. OP Yrityspankki hoitaa keskitetysti ryhmän senior-ehtoisen ja oman pääoman ehtoisen tukkuvarainhankinnan ja OPA asuntovakuudellisen tukkuvarainhankinnan.

Keskusyhteisön johtokunta vastaa OP Ryhmän likviditeettiriskin hallinnasta ja ohjaa maksuvalmiuden hallintaa valmiustasopohjaisen ohjausmallin mukaisesti. Markkinahäiriötilanteissa toimitaan likviditeetin hallinnan varautumissuunnitelman mukaisesti. Kukin OP Ryhmään kuuluva yhteisö ohjaa likviditeetin hallintaansa keskusyhteisön asettamien limiittien, valvontarajojen ja ohjeiden sekä tili-, talletus- ja luottoehtojen määrittämässä puitteissa.

OP Osuuskunta osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä on antanut jäsenluottolaitoksilleen talletuspankkien yhteenliittymälain mukaisen poikkeusluvan, jonka mukaan jäsenluottolaitoksiin ei sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa mainittuja luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia. Asetuksen mukaista maksuvalmiutta valvotaan ja raportoidaan osuuspankkien yhteenliittymän tasolla.

7 Likviditeettiriskin mittaus, seuranta ja raportointi

OP Ryhmän likviditeettiriskin toleranssit on asetettu maksuvalmiusvaatimukselle (LCR, Liquidity Coverage Ratio) ja pysyvän varainhankinnan vaatimukselle (NSFR, Net Stable Funding Ratio).

Lisäksi on asettu ryhmätason limiitti rakenteellista rahoitusriskiä ohjaaville aikaluoittaisille nettokassavirroille. Rakenteellisen rahoitusriskin mittari kertoo, kuinka paljon taseen nettokassavirroista saa enintään erääntyä eri aikaperiodeilla. OPAn liikkeeseenlaskemiin katettuihin jvk-lainoihin kohdistuu jälleenrahoitusriski. Pitkäaikaisen varainhankinnan erääntymistä seurataan erääntymisjakaumalla, jolle on asetettu limiittejä. OP Ryhmän ja OPAn rakenteellista rahoitusriskiä seurataan kuukausittain.

Ryhmätasoisesti seurataan myös maksuvalmiusriskiä likviditeetin stressitestaukseen perustuvissa skenaarioissa. Maksuvalmiusriskin mittarit kertovat, kuinka pitkäksi aikaa likviditeettireservi riittää kattamaan ryhmästä päivittäin ulos maksettavat tiedossa olevat ja ennakoituidet nettokassavirrat sekä odottamattoman likviditeettistressiskenaarion. Maksuvalmiusriskiä seurataan päivittäin.

8 Markkinariskit

Markkinariskit muodostuvat hintojen, volatiliteetin ja markkinalikviditeetin muutoksista rahoitusmarkkinoilla.

Merkittävin markkinariski on korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen eli rahoitustaseen korkotuloriski. Markkinariskiä voi muodostua myös sijoitustoiminnasta. OPA pyrkii jatkuvalla rahoitus- ja maksuvalmiussuunnittelulla siihen, ettei sille syntyisi merkittäviä rahoitusyliäämiä sijoitettavaksi. Sijoituksia valtion ja muiden pankkien saamistodistuksiin voidaan käyttää myös kiinnitysluottopankkilain tarkoituksena täytevakuuksina.

Sijoitus päätöstä tehdessä arvioidaan sijoituksen vaikutus korko- ja rahoitusriskiin.

Markkinariskien hallinnan tehtävänä on tunnistaa ja arvioida liiketoimintaan sisältyvät markkinariskit, rajoittaa ne hyväksyttävälle tasolle sekä raportoida niistä säännöllisesti ja tehokkaasti. Näin varmistetaan, että markkinahintojen tai muiden ulkoisten markkinatekijöiden muutokset eivät johda pitkän aikavälin kannattavuuden tai vakavaraisuuden liialliseen heikkenemiseen OPAssa.

Markkinariskien ottamista ohjaavia ja rajoittavia ohjeita ovat OP Ryhmän riskitoleranssijärjestelmän periaatteet ja niitä täydentävä ryhmän riskipolitiikka, keskusyhteisön riskienhallintaohjeistus ja limiitit.

8.1 Korkoriski

OPAn korkoriski liittyy luotonannon ja varainhankinnan korkoperusteiden eroavaisuuksiin. Korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti johdannaisilla ja luotonannon tuote- ja ehtovalikoiman sekä varainhankinnan korkosidonnaisuuksien ja korontarkistusajankohtien säätelyllä. OPA solmii johdannaispimuksia vain suojaamistarkoituksessa ja niiden vastapuolena on aina OP Yrityspankki Oyj.

8.2 Seuranta ja raportointi

Markkinariskeista raportoidaan kuukausittain. Keskusyhteisön riskienhallinta tuottaa markkinariskiraportit OPalle ja raportoi koko OP Ryhmän taserakenteen ja markkinariskien kehityksestä keskusyhteisön johdolle säännöllisesti. Johdannaisten riskiä seurataan osana positioiden riskejä samoilla mittareilla kuin tasepositioissakin.

9 Operatiiviset riskit

Operatiivinen riski on seuraamusriski ja sitä sisältyy kaikkeen OPAn liiketoimintaan. Operatiivinen riski on luonteeltaan laadullista riskiä, jota pyritään estämään huolellisen ja laadukkaan toiminnan avulla. Kaikki OP Ryhmän yhtiöt ja liiketoiminnot vastaavat ensisijaisesti itse operatiivisten riskien hallinnasta. OPAn vastuulla on järjestää oma toiminta siten, että operatiivisen riskin negatiiviset seuraukset minimoidaan. Operatiivisten riskien hallintaa ohjataan ryhmätason ohjeilla, joita myös OPA noudattaa omassa toiminnassaan.

Operatiivista riskiä mitataan ja arvioidaan usealla eri tavalla ja tasolla, jotta varmistutaan operatiivisen riskin kattavasta tunnistamisesta ja hallinnasta. Tunnistetuille riskeille määritellään toimivat ja riittävät hallintakeinot esimerkiksi soveltuvin kontrollein, valvonnalla, ja tarvittaessa toteuttamalla riskin pienentämiseksi riittävät kehitystoimenpiteet. Operatiivisten riskien hallinnalla ei aina pyritäkään riskin poistamiseen kokonaisuudessaan, vaan riskin hallitsemiseen siten, että riskitaso on hyväksyttävissä. Operatiivisten riskien hallinnalla varmistetaan, että operatiivinen toiminta on järjestetty asianmukaisesti eikä riskeistä aiheudu ennalta arvaamattomia taloudellisia menetyksiä tai muita haitallisia

seuraamuksia, kuten maineen menetystä. Keskeistä operatiivisten riskien hallinnassa on huolellinen toiminta ja selkeät vastuutukset.

OP Ryhmän operatiivisten riskienhallinnan toimintamalli on järjestelmätuettu. Toimintamallin mukaisesti OPAssa kirjataan operatiivisia riskitapahtumia, ja tehdään säännöllisesti toiminnan riskikartoitukset, jotka sisältävät liiketoimintaan liittyvien riskien tunnistamisen ja arvioinnin sekä riskiä pienentävien kehitystoimenpiteiden määrittelyn ja seurannan. Myös kaikki uudet tuotteet, palvelut ja toimintamallit riskiarvioidaan ja hyväksytään ennen niiden käyttöönottoa. Jatkuvuussuunnittelu on olennainen operatiivisen riskin hallintakeino. Liiketoiminnan jatkuvuutta uhkaaviin riskeihin varaudutaan huolellisella jatkuvuussuunnittelulla, joka muodostaa pohjan myös valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin varautumiselle. Jatkuvuussuunnitelmia testataan laadittujen testaussuunnitelmien mukaisesti.

Operatiivisten riskien laadullisen luonteen vuoksi niiltä ei voi koskaan suojautua täysin eikä niiden haitallisia vaikutuksia pystytä kaikissa tapauksissa estämään. Määrämuotoisten menettelytapojen ja yksittäisten riskien hallintakeinojen ohella toteutuneen operatiivisen riskin mahdollinen vaikutus voidaan keskusyhteisön harkinnalla siirtää ryhmän ulkopuolelle vakuuttamalla.

Operatiivisista riskeistä raportoidaan säännöllisesti OPAn hallitukselle.

10 Malliriski

Mallilla tarkoitetaan menetelmää, jolla lähtötiedot muunnetaan matematiikan, tilastotieteen tai asiantuntija-arvioiden pohjalta liiketoimintapäätöksiä ohjaavaksi tai taloudellista tai riskiasemaa koskevaksi kvantitatiiviseksi tiedoksi.

Malliriskin lähteet voidaan jakaa kolmeen kategoriaan: mallien kehitysvaiheen puutteisiin, mallien täytäntönnäpönnön puutteisiin sekä mallien käytön puutteisiin. Näihin kaikkiin liittyy yhteisiä riskilähteitä kuten puutteet datassa, matemaattisten menetelmien ja mallien välisten riippuvuuksien heikko tuntemus sekä puutteet liiketoiminnan, riskimittauksen ja sääntelyn tuntemisessa. Lisäksi puutteelliset tai epäselvät mallien hallinnan vastuut sekä puutteellinen dokumentointi kaikissa mallin elinkaaren vaiheissa johtavat kasvaneeseen riskiin ymmärtää mallien toiminta väärin.

Malleja käytetään riskien mittaamisessa, vakavaraisuuden viranomaisvaateen laskennassa, pääomatarpeen sisäisessä määrittelyssä, likviditeetin riittävyyden arvioinnissa, tase- ja tuloserien arvostamisessa sekä hinnoittelussa ja päätöksenteossa liiketoiminnassa. Mallit ryhmitellään käyttötarkoituksen mukaan malliriskin hallinnan toteuttamiseksi.

Kaikki OP Ryhmässä käytettävät mallit ovat ryhmäkohtaisia. Niiden keskeiset parametrit ja oletukset ovat yhtenevät ryhmässä ja sen yrityksissä. Riskienhallinnan riippumaton validointiyksikkö pitää yllä rekisteriä kaikista hyväksytyistä ja käyttöön otetuista malleista.

Malleihin liittyviä riskejä hallitaan ja rajoitetaan malliriskien hallintakehikkoon sisältyvillä menettelyillä. OP Ryhmän malliriskien hallintakehikko määrittelee mallien omistamiseen ja päätöksentekoon liittyvät vastuut sekä mallien kehittämisessä, käyttöönotossa, validoinnissa ja muussa laadunvarmistuksessa noudatettavat toimintatavat. Hallintamalli varmistaa laadukkaat ja asianmukaiset mallit, selkeät roolit ja vastuut sekä luotettavan hallinnon mukaiset käyttöönottopäätökset ja valvonnan.

Malliriskiä hallitaan selkeillä roolituksilla ja vastuiden määrittelyllä sekä varmistamalla riittävä kvantitatiivisten menetelmien osaaminen ja resursointi. Mallien kehittäminen eriytetään niiden validoinnista ja toisaalta mallien hyväksyminen niiden käyttöönottopäätöksistä. Kullekin mallille määritellään omistaja. Mallin omistaja vastaa mallin kehittämisestä, sen monitoroinnin järjestämisestä, validointien edellyttämän datan ja tämän laadun varmistamisesta sekä validointien perusteella tehtyjen kehittämistoimenpiteiden toteutuksesta.

Mallien käytön arvioinnissa käytetään määrämuotoista ja säännöllistä monitorointia. Mallien toimivuus arvioidaan säännöllisellä määrällisellä ja laadullisella tarkastelulla eli validoinnilla.

11 Compliance-riskit

Compliance-riski on osa operatiivista riskiä. Compliance-toiminnan tavoitteena on varmistaa, että OPAssa noudatetaan lakeja, viranomaisten ohjeita ja määräyksiä, markkinoiden itsesääntelyä sekä OP Ryhmän ja OPAn omia sisäisiä toimintaperiaatteita ja ohjeita. Compliance-toiminta varmistaa myös, että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia ja eettisesti hyväksyttäviä periaatteita ja toimintatapoja.

Compliance-riskin toteutuminen voi taloudellisen menetyksen lisäksi aiheuttaa myös muita haitallisia seuraamuksia kuten sanktioita. Compliance-riskin seurauksena voi olla myös maineen tai luottamuksen heikkeneminen tai menettäminen.

Vastuu sääntelyn noudattamisesta ja noudattamisen valvonnasta OPAssa on toimitusjohtajalla. Jokainen OPAn palveluksessa oleva henkilö vastaa omalta osaltaan sääntelyn noudattamisesta.

Compliance-toiminnan ohjeistuksesta, neuvonnasta ja tuesta OP Ryhmässä vastaa keskusyhteisön riippumaton compliance-organisaatio, jonne OPA on keskittänyt compliance-toiminnot.

Compliance-riskin hallinta on osa sisäistä valvontaa ja luotettavaa hallintoa ja sellaisena kiinteä osa liiketoiminnan johtamista sekä yrityskulttuuria. Compliance-riskiä hallitaan seuraamalla lainsäädännön kehitystä, ohjeistamalla, kouluttamalla ja konsulttoimalla organisaatiota sääntelyn mukaisten toimintatapojen noudattamisessa sekä valvomalla organisaation menettelytapojen säännöstenmukaisuutta.

Compliance-riskejä tunnistetaan, arvioidaan ja raportoidaan säännöllisesti operatiivisten riskien hallinnan toimintamallin mukaisesti osana operatiivisten riskien riskikartoituksia. Compliance-toiminnassa tehdyistä havainnoista raportoidaan säännöllisesti.

12 Maineriski

OP Ryhmän kaikkeen toimintaan liittyy maineriskejä. Näitä ja mahdollisia kriisiaihioita kartoitetaan ja identifioidaan systemaattisesti. Maineriskejä voi syntyä myös OP:sta riippumattomista syistä, esimerkiksi yleisesti toimialaan liittyvästä negatiivisista mielleyhtymistä tai toiminnasta.

OP Ryhmää ja sen yrityksiä käsittelevää julkisuutta ja julkisuuden määrän, sävyn ja näkyvyyden kehitystä seurataan säännöllisesti.

Maineriskeistä informoidaan johtoa säännöllisesti ja merkittävästä maineriskin toteutumisen uhasta raportoidaan välittömästi.

Maineriskiä hallitaan ennakoivasti ja pitkäjänteisesti noudattamalla sääntelyä, finanssitoimialan hyviä käytäntöjä ja OP Ryhmän hyvän liiketavan periaatteita sekä korostamalla toiminnan ja siitä viestimisen avoimuutta. Lisäksi liiketoiminnalla on tärkeä rooli maineriskien tunnistamisessa ja ehkäisyssä. OP Ryhmässä noudatetaan kansainvälisiä taloudellisen ja sosiaalisen vastuun sekä ympäristövastuun periaatteita sekä kansainvälisiä sitoumuksia.

13 Tulevan liiketoiminnan ja strategian riskit

Toimintaympäristön yleiset muutokset (megatrendit, juurisyyt) kuten ilmastonmuutos, demografinen kehitys sekä yhteiskuntarauha vaikuttavat asiakkaiden tarpeisiin ja preferensseihin. Toimintaympäristön muutokset yhdessä tieteellisen ja teknologisten innovaatioiden kanssa vaikuttavat pidemmällä aikavälillä finanssisektorin kysyntä- ja tarjontatilanteeseen.

Liiketoiminnan kannalta on olennaista, millä ehdoin ja millä volyyymeilla vuoden aikana solmitaan joko nykyisenkaltaisia tai kokonaan uudenlaisia sopimuksia. Asiakastoiminnan uusmyynnin ja uusien markkinatransaktioiden volyymit ja marginaalit vaikuttavat siten tulokseen merkittävästi. Nämä muodostavat tulevan liiketoiminnan riskit.

OP Ryhmä hallitsee tulevan liiketoiminnan riskejä strategisilla valinnoilla ja niiden tehokalla toimeenpanolla.

OP Ryhmässä toteutetaan yhteistä ryhmätason strategiaa, josta keskusyhteisön liiketoiminnot ja osuuspankit johtavat omat strategian toteutus suunnitelmat. Strategiassa määritellään OP Ryhmän arvot, perustehtävä, visio ja strategiset painopisteet sekä toimenpiteet strategisten valintojen saavuttamiseksi. Strategiset linjaukset käsitellään laajasti ryhmän sisällä ennen niiden vahvistamista ja toimeenpanoa.

OP Ryhmä on siirtymässä strategiaprosessiin, jossa strategiaa muodostetaan, uudistetaan ja toteutetaan jatkuvasti. Strategisia oletuksia, painopisteitä ja toimenpiteitä täsmennetään jatkuvasti toimintaympäristön muuttuessa.

Strateginen suunnittelu yhdessä riskienhallinnan kanssa arvioi toimintaympäristöä ja tuottaa monipuolisia skenaarioita strategisten valintojen tekemisen tueksi. Strategisen joustavuuden arvioimiseksi ne nostavat esille myös seikkoja, jotka voivat asettaa OP Ryhmän ja sen yhtiöt suhteessa kilpailijoihin epäedulliseen asemaan strategian toteutuksessa.

Toimintaympäristön muutoksista ja strategian riskeistä raportoidaan säännöllisesti ja niihin liittyviä toimenpiteitä käsitellään ja seurataan keskusyhteisön ylimmässä johdossa. Muutostekijöiden merkittävyyden ja todennäköisyyden arviointiin osallistuu hallinnon, ylimmän johdon ja liiketoimintojen edustajia. Arvioinnin perusteella hallintoneuvosto vahvistaa merkittävät strategiset riskit ja niiden hallintakeinot.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 3. Korkokate, teur	2019	2018
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta		
Korot	-12 146	-7 877
Negatiiviset korot	-207	-288
Saamisista asiakkailta	57 146	70 910
Johdannaissopimuksista		
Suojauslaskennasta	-10 796	-10 177
Muut korkotuotot	0	19
Yhteensä	33 996	52 587
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-7 241	-3 151
Johdannaissopimuksista		
Suojauslaskennasta	-246 404	-147 571
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	226 119	131 416
Muut korkokulut	1	0
Yhteensä	-27 525	-19 306
Korkokate	61 521	71 893

Suojauslaskennan nettotulos

Suojauslaskennan suojausinstrumenttien nettotulos on -145 605 (-39 286) ja suojauskohteiden nettotulos on 145 605 (39 286).

Efektiivisen koron menetelmää käyttäen lasketut korkotuotot olivat yhteensä 44 792 tuhatta euroa (62 745).

LIITE 4. Nettopalkkiotuotot, teur	2019	2018
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	4 891	5 972
Yhteensä	4 891	5 972
Palkkiokulut		
Luotonannosta osuuspankelle	4 703	5 783
Luottojen hoitopalkkio osuuspankeille	40 018	49 297
Joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlasku	220	72
Muut	6	13
Yhteensä	44 946	55 165
Nettopalkkiotuotot	-40 055	-49 193
LIITE 5. Henkilöstökulut, teur	2019	2018
Palkat ja palkkiot	342	264
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	48	34
Etuuspohjaiset järjestelyt	-1	-110
Yhteensä	47	-76
Muut henkilösivukulut	9	3
Henkilöstökulut yhteensä	399	191
LIITE 6. Poistot ja arvonalentumiset, teur	2019	2018
Poistot		
Käyttöoikeusomaisuuserien poistot	3	
Aineettomista hyödykkeistä	120	783
Polstot ja arvonalentumiset yhteensä	123	783

LIITE 7. Liiketoiminnan muut kulut, teur	2019	2018
Vuokratkulut	6	8
Viranomais- ja tilintarkastusmaksut	539	504
Jäsenmaksut	111	121
Toimistokulut	216	211
ICT-kulut	3 972	3 385
Yhteyskulut	29	32
Markkinointikulut	1	1
Muut hallinnon kulut	172	132
Vakuutus- ja varmuuskulut	131	94
Asiantuntijakulut	655	556
Muut	33	54
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	5 865	5 099

Tilintarkastajille maksetut palkkiot toimeksiantoryhmittäin

Tilintarkastuksesta	20	12
Muut palvelut	63	69
Yhteensä	83	81

KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut olivat yhteensä 63 teur.

LIITE 8. Saamisten arvonalentumiset, teur	2019	2018
Luotto- ja takaustappioina poistetut saamiset	42	127
Palautukset poistetuista saamisista	-7	-14
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	182	269
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	217	382

LIITE 9. Tuloverot, teur	2019	2018
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	2 955	3 227
Laskennalliset verot	18	22
Tuloslaskelman verot	2 973	3 249
Yhteisön tuloveroprosentti	20,0 %	20,0 %

Volmassaolevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin verolihin

Tulos ennen veroja	14 865	16 248
Verokannan mukainen osuus tuloksesta	2 973	3 250
Tuloslaskelman verot	2 973	3 249

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 10. Saamiset luottolaitoksilta, teur	31.12.2019	31.12.2018
Saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	438 702	133 460
Muut		
Muut kuin vaadittaessa maksettavat OP Ryhmän yhteisöiltä	8 705 869	6 776 169
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	9 144 571	6 909 630

LIITE 11. Johdannaissopimukset, teur	31.12.2019	31.12.2018
Johdannaissopimukset		
Suojaavat johdannaissopimukset		
Käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	291 146	139 668
Johdannaissopimukset yhteensä	291 146	139 668

Johdannaissopimukset on kerrottu tarkemmin liitteessä 27.

LIITE 12. Saamiset asiakkailta, teur	31.12.2019	31.12.2018
Luotot yleisölle ja julkisyhteisöille	5 629 954	6 995 929
Tapplota koskeva vähennyserä	-1 238	-1 056
Saamiset asiakkailta yhteensä	5 628 716	6 994 873

Tapplota koskeva vähennyserä

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuolliset sitomukset

Teur	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	koko volmassa- oloaika	koko volmassa- oloaika	
Tapplota koskeva vähennyserä 1.1.2019	22	224	810	1 056
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-3	34	0	31
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0	0	8	8
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-20	0	-18
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3	0	-18	265	247
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	0	4	-99	-95
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-2	-53	-226	-282
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset	-2	5	303	305
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta	0	0	-15	-15
Nettotulosvaikutus yhteensä	-6	-48	236	182
Tapplota koskeva vähennyserä 31.12.2019	16	176	1 046	1 238

Teur	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	volmassaoloaika	koko volmassaoloaika	
Tapplota koskeva vähennyserä 1.1.2018	17	97	673	786
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-4	57	0	53
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0	0	124	124
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-11	0	-9
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3	0	-9	167	158
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	0	4	-64	-60
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0	0	-23	-23
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	-12	-86	-99
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset	9	98	70	177
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta	0	0	-52	-52
Nettotulosvaikutus yhteensä	6	127	137	269
Tapplota koskeva vähennyserä 31.12.2018	22	224	810	1 056

LIITE 13. Sijoitusomaisuus, teur	31.12.2019	31.12.2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat		
Osakkeet ja osuudet, ei noteeratut	40	40
Sijoitusomaisuus yhteensä	40	40

LIITE 14. Aineettomat hyödykkeet, teur	31.12.2019	31.12.2018
Ohjelmistot, lisenssit ja käyttöoikeudet	0	120
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0	120

Aineettomien hyödykkeiden muutokset
31.12.2019

	Ohjelmistot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 343	3 343
Lisäykset		
Vähennykset		
Hankintameno 31.12.	3 343	3 343
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	3 223	3 223
Tilikauden poistot	120	120
Vähennykset	0	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	3 343	3 343
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0
josta keskeneräiset hankinnat	-	-

31.12.2018

	Ohjelmistot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 343	3 343
Lisäykset		
Vähennykset		
Hankintameno 31.12.	3 343	3 343
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	2 440	2 440
Tilikauden poistot	783	783
Vähennykset		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	3 223	3 223
Kirjanpitoarvo 31.12.	120	120
josta keskeneräiset hankinnat	-	-

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu tuloslaskelman erään 'Poistot ja arvonalentumiset'.
Yhtiöllä ei ole ollut arvonalentumisia.

LIITE 15. Muut varat, teur	31.12.2019	31.12.2018
Eläkevarat	87	83
Siirtosaamiset		
Korot	31 303	31 396
Muut	215	1 047
Yhteensä	31 605	32 525

Eläkevarojen laskenta on selvitetty liitteessä 21 Muut velat.

LIITE 16. Verosaamiset ja verovelat, teur	31.12.2019	31.12.2018
Tuloverosaamiset	908	0
Laskennalliset verosaamiset	0	0
Verosaamiset yhteensä	908	0
Tuloverovelat	0	-27
Laskennalliset verovelat	64	-46
Verovelat yhteensä	64	-74
Verosaamisten ja -velkojen erittely		
Laskennalliset verosaamiset		
Muista eristä	13	30
Netotettu laskennallisista verovelloista	-13	-30
Yhteensä	0	0
Laskennalliset verovelat		
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	77	77
Netotettu laskennallisista verosaamisista	-13	-30
Yhteensä	64	46
Laskennallisten verojen muutokset		
Laskennalliset verosaamiset/-velat 1.1.	-46	10
IFRS9 siirtymän vaikutus	0	-22
Kirjattu tuloslaskelmaan		
Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet	-18	-22
Kirjattu laajaan tuloslaskelmaan		
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-1	-12
Laskennalliset verosaamiset/ -velat yhteensä 31.12.	-64	-46
Tuloverosaamiset/-velat	908	-27
Verosaamiset ja -velat yhteensä	843	-74

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 17. Velat luottolaitoksille, teur	31.12.2019	31.12.2018
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Muut velat	2 516 000	2 896 000
Velat luottolaitoksille yhteensä	2 516 000	2 896 000

LIITE 18. Johdannaissopimukset, teur	31.12.2019	31.12.2018
Suojauslaskennan Johdannaissopimukset		
Suojaavat johdannaissopimukset		
Käyvan arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	14 470	8 597
Suojauslaskennan Johdannaissopimukset yhteensä	14 470	8 597

Johdannaissopimukset on kerrottu tarkemmin liitteessä 27.

LIITE 19. Yliseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, teur	Kesklkorko%	31.12.2019	Kesklkorko%	31.12.2018
Joukkovelkakirjalainat	0,54	12 135 974	0,63	10 742 840
Yliseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä		12 135 974		10 742 840

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n liikkeeseen lasketut pitkäaikaiset lainat					
Laina	Kirjanpitoarvo	Korkosidonnaisuus	Nimelliskorko-%	Eräpäivä	
OP Mortgage Bank rekisteröity Covered Bond (NSV)	114 845	Kiinteä	2,157	12.11.2024	
OP Mortgage Bank Covered Bond 2014	998 922	Kiinteä	1,500	17.3.2021	
OP Mortgage Bank Covered Bond 2014	997 798	Kiinteä	1,000	28.11.2024	
OP Mortgage Bank Covered Bond 2015	19 997	Kiinteä	0,250	27.5.2020	
OP Mortgage Bank Covered Bond 2015	1 249 192	Kiinteä	0,250	23.11.2020	
OP Mortgage Bank Covered Bond 2015	998 077	Kiinteä	0,625	4.9.2022	
OP Mortgage Bank Covered Bond 2016	1 246 854	Kiinteä	0,250	11.5.2023	
OP Mortgage Bank Covered Bond 2017	995 334	Kiinteä	0,250	13.3.2024	
OP Mortgage Bank Covered Bond 2017	995 774	Kiinteä	0,750	7.6.2027	
OP Mortgage Bank Covered Bond 2017	997 639	Kiinteä	0,050	22.2.2023	
OP Mortgage Bank Covered Bond 2018	996 395	Kiinteä	0,625	1.9.2025	
OP Mortgage Bank Covered Bond 2019	1 235 221	Kiinteä	0,625	15.2.2029	
OP Mortgage Bank Covered Bond 2019	1 000 030	Kiinteä	0,010	19.11.2026	
	11 846 078				
Arvostus	289 896				
Yhteensä	12 135 974				

Rahoituksen rahavirtojen velkojen muutosten täsmäytys taseen eriin

Tasearvo 1.1.2019	10 742 840
Rahoituksen rahavirtojen muutokset	
Joukkovelkakirjojen lisäykset	2 233 893
Lisäykset yhteensä	2 233 893
Joukkovelkakirjojen vähennykset	1 000 000
Vähennykset yhteensä	1 000 000
Rahoituksen rahavirtojen muutokset yhteensä	1 233 893
Arvostukset ja valuuttakurssimuutokset	-159 241
Tasearvo 31.12.2019	12 135 974

Tasearvo 1.1.2018	10 796 102
Rahoituksen rahavirtojen muutokset	
Joukkovelkakirjojen lisäykset	995 413
Lisäykset yhteensä	995 413
Joukkovelkakirjojen vähennykset	1 100 000
Vähennykset yhteensä	1 100 000
Rahoituksen rahavirtojen muutokset yhteensä	-104 588
Arvostukset ja valuuttakurssimuutokset	-51 326
Tasearvo 31.12.2018	10 742 840

LIITE 20. Muut velat, teur	31.12.2019	31.12.2018
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	7	276
Siirtovelat		
Korkovelat	49 884	46 749
Muut siirtovelat	3 540	4 217
Ostolaskuvelat	397	398
Muut	33	12
Muut velat yhteensä	53 861	51 652

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

OP-Eläkekassa on hoitanut vuoteen 2018 OP-Asuntoluottopankki Oyj henkilöstön lakisääteisen eläketurvan vakuuttamisen. 31.12.2018 OP-Asuntoluottopankin eläkekanta siirrettiin Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen hoidettavaksi. TyEL:iin suoritettavat maksut on käsitelty maksupohjaisina. Lisäeläkkeisiin liittyvät järjestelyt OP-Eläkesäätiössä on käsitelty etuuspohjaisina järjestelyinä. Yhtiön vastuulla olevien eläkevastuiden määrä ei ole olennainen.

OP-Eläkesäätiön keskeisimmät vakuutusmatemaattiset riskit liittyvät korko- ja markkinariskiin, eläkkeiden tuleviin korotuksiin, eliniän systemaattiseen pitenemiseen sekä inflaatorisikiin. Eläkevelvoitteen diskonttauksessa käytettävän korkotason muutoksella on olennainen vaikutus eläkevelvoitteen määrään.

Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet	Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet		Eläkevarojen käyvät arvot		Nettovelat (-varat)	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Etuuspohjalsten eläkejärjestelyjen tasearvot, teur						
Avaava tase 1.1.	186	689	-268	-601	-83	88
Tuloslaskelmaan kirjatut etuuspohjaiset eläkekulut						
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	0	32			32	32
Korkokulu (-tuotto)	3	11	-5	-10	-1	2
Järjestelyn supistamisen, velvoitteen täyttämisen tai aiempaan työsuoritukseen perustuvan menon vaikutus	0	-477	0	328	0	-150
Hallintokulut			1	1	1	1
Yhteensä	3	-435	-4	319	-1	-116
Muhin laajan tuloksen erin kirjatut uudelleen määrittämisestä aiheutuvat tappiot (-voitot)						
Taloudellisten odotusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset tappiot (voitot)	3	-43			3	-43
Väestötilastollisten odotusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset tappiot (voitot)						
TyEL:n korkoeron tuotto ja vanhuuseläkkeiden vastuun kasvu (netto)	0	8	0	-8	0	0
Kokemusperäiset tarkistukset	0	-11		0	0	-11
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan (-varan) nettokorkoon sisältyvää määrää			-6	-7	-6	-7
Yhteensä	3	-46	-6	-14	-3	-60
Muut						
Työnantajan suorittamat maksut			0	6	0	6
Maksetut etuudet	-35	-22	35	22	0	0
Yhteensä	-35	-22	34	28	0	6
Päättävä tase 31.12.	157	186	-243	-268	-87	-83
Taseeseen kirjatut velat ja varat, teur					31.12.2019	31.12.2018
Nettovelat /-varat (Eläkesäätiö)					-87	-83
Nettovelat yhteensä					0	0
Nettovarat yhteensä					-87	-83

Eläkesäätiön varojen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti 31.12.2019, teur**Yhteensä**

Osakkeet ja osuudet	47
Joukkovelkakirjalainat	89
Kiinteistöt	4
Sijoitusrahastot	82
Muut varat	21
Yhteensä	243

Eläkesäätiön varojen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti 31.12.2018, teur**Yhteensä**

Osakkeet ja osuudet	47
Joukkovelkakirjalainat	99
Kiinteistöt	9
Sijoitusrahastot	93
Muut varat	21
Yhteensä	268

Vuonna 2020 suoritettavien maksujen määrä etuuspohjaiseen eläkejärjestelyyn arvioidaan olevan 0 tuhatta euroa.

Etuuspohjaisen eläkevelvoitteen duraatio 31.12.2019 oli eläkesäätiössä 2,3 vuotta (2,8)

Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset 31.12.2019**Eläkesäätiö**

Diskonttaus korko, %	0,7
Tuleva palkankorotusolettama, %	2,0
Tulevat eläkkeiden korotukset, %	1,3

Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset 31.12.2018**Eläkesäätiö**

Diskonttaus korko, %	1,8
Tuleva palkankorotusolettama, %	2,4
Tulevat eläkkeiden korotukset, %	1,8

LIITE 21. Oma pääoma, teur**31.12.2019****31.12.2018**

Osakepääoma	60 000	60 000
Vapaat rahastot	245 000	245 000
Kertyneet voittovarot		
Edellisten kausien voitto	59 724	59 721
Tilikauden tulos	11 892	12 999
Oma pääoma yhteensä	376 616	377 720
Kehittämismenot (jakokelvoton erä)	0	-120
Jakokelpoiset varat	316 616	317 600
Voltonjakokelpoiset varat	71 616	72 600

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto on muodostunut OP Osuuskunnan 245 000 000 euron pääomasijoituksesta.

Osakepääoma ja osakkaiden lukumäärä**Yhteensä**

Osakepääoma, tuhatta euroa	60 000
Osakkeita, kpl	76 592
Osuus osakepääomasta, %	100

OP Osuuskunnan omistus OP-Asuntoluottopankki Oyj:stä on 100 prosenttia.

Yhtiön vähimmäispääoma on kahdeksanmiljoonaa viisisataatuhatta (8.500.000) euroa ja enimmäispääoma sataviisikymmentä miljoonaa (150.000.000) euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta. Osakkeita on vähintään 34.000 kappaletta ja enintään 136.000 kappaletta. Osakkeiden hankkimiseen luovutustoimin vaaditaan yhtiön suostumus. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 22. Varojen ja velkojen luokittelu, teur

Varat	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	9 144 571			9 144 571	9 144 571
Johdannaissopimukset		291 146		291 146	291 146
Saamiset asiakkailta	5 628 716			5 628 716	5 628 716
Sijoitusomaisuus			40	40	40
Muut rahoitusvarat	31 340			31 340	31 340
Muut varat				0	0
Rahoitusvarat	14 804 627	291 146	40	15 095 813	15 095 813
Muut kuin rahoitusvarat				1 173	1 173
Yhteensä 31.12.2019	14 804 627	291 146	40	15 096 986	15 096 986

Velat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Jaksotettu hankintameno	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		2 516 000	2 516 000	2 516 000
Johdannaissopimukset	14 470		14 470	14 470
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		12 135 974	12 135 974	12 433 312
Muut velat		50 295	50 295	50 295
Rahoitusvelat	14 470	14 702 269	14 716 739	15 014 077
Muut kuin rahoitusvelat			3 631	3 631
Yhteensä 31.12.2019	14 470	14 702 269	14 720 370	15 017 708

Varat	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	6 909 630			6 909 630	6 909 630
Johdannaissopimukset		139 668		139 668	139 668
Saamiset asiakkailta	6 994 873			6 994 873	6 994 873
Sijoitusomaisuus			40	40	40
Muut rahoitusvarat	32 291			32 291	32 291
Rahoitusvarat	13 936 794	139 668	40	14 076 502	14 076 502
Muut kuin rahoitusvarat				354	354
Yhteensä 31.12.2018	13 936 794	139 668	40	14 076 856	14 076 856

Velat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Jaksotettu hankintameno	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		2 896 000	2 896 000	2 896 000
Johdannaissopimukset	8 597		8 597	8 597
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		10 742 840	10 742 840	10 883 185
Muut velat		47 427	47 427	47 427
Rahoitusvelat	8 597	13 686 267	13 694 864	13 835 209
Muut kuin rahoitusvelat			4 271	4 271
Yhteensä 31.12.2018	8 597	13 686 267	13 699 135	13 839 480

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo oli joulukuun lopussa n. 297 338 tuhatta euroa (140 345) kirjanpitoarvoa korkeampi.

LIITE 23. Taseen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti, teur

	31.12.2019		Käyvän arvon arvostus tilikauden lopussa	
	Tasearvo		Taso 1*	Taso 2**
Tolstuvasti käyplin arvolhin arvostetut varat				
Johdannaissopimukset	291 146			291 146
Yhteensä	291 146			291 146

	31.12.2018		Käyvän arvon arvostus tilikauden lopussa	
	Tasearvo		Taso 1*	Taso 2**
Tolstuvasti käyplin arvolhin arvostetut varat				
Johdannaissopimukset	139 668			139 668
Yhteensä	139 668			139 668

	31.12.2019		Käyvän arvon arvostus tilikauden lopussa	
	Tasearvo		Taso 1*	Taso 2**
Tolstuvasti käyplin arvolhin arvostetut velat				
Johdannaissopimukset	14 470			14 470
Yhteensä	14 470			14 470

	31.12.2018		Käyvän arvon arvostus tilikauden lopussa	
	Tasearvo		Taso 1*	Taso 2**
Tolstuvasti käyplin arvolhin arvostetut velat				
Johdannaissopimukset	8 597			8 597
Yhteensä	8 597			8 597

	31.12.2019		Käyvän arvon arvostus tilikauden lopussa	
	Tasearvo	Taso 1*	Taso 2*	Taso 3**
Rahoitusvelat, joita ei ole arvostettu käyplin arvolhin				
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	12 135 974	9 744 711	2 548 311	140 290
Yhteensä	12 135 974	9 744 711	2 548 311	140 290

	31.12.2018		Käyvän arvon arvostus tilikauden lopussa	
	Tasearvo	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***
Rahoitusvelat, joita ei ole arvostettu käyplin arvolhin				
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 742 840	10 738 908	144 280	0
Yhteensä	10 742 840	10 738 908	144 280	0

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Avaava tase 1.1.2019	0
siirrot tasoon 3	140 290
siirrot tasosta 3	
muu muutos	
Paättävä tase 31.12.2019	140 290

* Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörsseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssohjdannaista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

** Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu OP Ryhmässä OTC-johdannaiset, yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1, osto- ja takaisinmyyntisopimukset (repo) sekä lainaksi annetut tai saadut arvopaperit.

*** Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasoon 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla arvostuspäivänä vain vähän tai ei ollenkaan. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Siirrot tasojen välillä johtuvat pääosin käytettävissä olevien markkinanoteerausten määrästä.

VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 24. Taseen ulkopuoliset sitoumukset, teur	31.12.2019	31.12.2018
Sitovat luottolupaukset	2	2
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	2	2

LIITE 25. Vuokrasopimukset, teur	31.12.2019	31.12.2018
---	-------------------	-------------------

OP-Asuntoluottopankki Oyj vuokralle ottajana

OP-Asuntoluottopankki Oyj on vuokrannut toimitiloja.

Maksetut toimitilojen vuokrat	1	4
-------------------------------	---	---

OP Ryhmän sisäiset palveluveloitukset on siirretty muihin kuluihin.

LIITE 26. Johdannaisopimukset, teur**Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2019**

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Yhteensä	Varat	Käyvät arvot	
	Alle 1v	1-5v	>5 v				Velat	Luotto-vasta-arvo
Korkojohdannaiset								
Koronvaihtosopimukset	2 314 788	10 518 873	4 410 800	17 244 461	291 146	14 470	449 628	
Korkojohdannaiset yhteensä	2 314 788	10 518 873	4 410 800	17 244 461	291 146	14 470	449 628	

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2018

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Yhteensä	Varat	Käyvät arvot	
	Alle 1v	1-5v	>5 v				Velat	Luotto-vasta-arvo
Korkojohdannaiset								
Koronvaihtosopimukset	2 450 856	8 092 527	6 849 439	17 392 822	139 668	8 597	319 910	
Korkojohdannaiset yhteensä	2 450 856	8 092 527	6 849 439	17 392 822	139 668	8 597	319 910	

MUUT LIITETIEDOT**LIITE 27. Henkilöstö ja lähipiiri**

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin vuonna 2019 kuusi (6) henkilöä.

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n lähipiiriin muodostavat OP Osuuskunta tytäryhtiöineen, OP Ryhmän eläkevakuutusyhteisöt OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö sekä yhtiön hallintohenkilöt. OP-Asuntoluottopankki Oyj:n hallintohenkilöihin luetaan OP-Asuntoluottopankki Oyj:n toimitusjohtaja, hallituksen jäsenet ja näiden läheiset perheenjäsenet. Lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta.

Liiketapahtumat lähipiirin kanssa, teur

	2019		2018	
	OP Osuuskunta	Muut	OP Osuuskunta	Muut
Luotot		2 275 582		1 416 440
Muut saamiset		323 613		170 876
Talletukset		2 560 217		2 994 894
Muut velat	11	44 217	79	98 894
Korkotuotot		10 241		12 583
Korkokulut		157 346		146 158
Nettopalkkiotuotot		-5 745		-8 948
Muut tuotot				
Liiketoiminnan kulut	366	2 632	357	2 715

Lähipiirin omistamat osakkeet

Emoyhtiö omistaa kaikki osakkeet, 76 592 kpl.

LIITE 28. Muuttuva palkitseminen**Henkilöstörahassto**

OP-Asuntoluottopankki kuuluu OP Ryhmän henkilöstörahasstoon. OP Ryhmän henkilöstörahasstolle maksettava voittopalkkioerä perustui vuonna 2019 seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle: OP Ryhmän tulos ennen veroja 60 %:n painolla, digitaalinen asiointi 20 %:n painolla, kohtaamisten NPS 15 %:n painolla ja bränditason NPS 5 %:n painolla. Henkilöstörahasstoon tehtävän palkkiosuorituksen määrä vuodelta 2019 on noin 2,3 % (1,8 %) rahaston jäsenten palkkasummasta. Vuonna 2019 kirjattiin palkkioita yhteensä 7 tuhatta euroa (4).

Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän lyhyen ja pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmät noudattavat finanssi- ja rahoitusalan sääntelyä ja perustuvat OP Ryhmän strategiaan sekä vuosisuunnitelman mukaisiin tavoitteisiin. OP Ryhmän palkitsemisen periaatteissa on huomioitu ryhmän riskiasema ja riskienhallintamenetelmät. Ansaintamittarien tavoitteet on mitoitettu niin, etteivät ne kannusta liialliseen riskinottoon. Palkkioiden enimmäismäärät ovat kaikissa järjestelmissä rajattu. Palkkioiden maksamiseen liittyy OP Ryhmän vakavaraisuuteen ja maksuvalmiusvaateeseen sekä yrityksen voitollisuuteen ja henkilön työ- tai toimituksen voimassaoloon liittyviä ehtoja.

Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä

Lyhyen aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on 6 tai 12 kuukautta. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmät perustuvat vuosisuunnittelusta johdettuihin yritys-, toiminto-, tiimi- tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja kattavat koko OP Ryhmän henkilöstön. Keskusyhteisössä tavoitteiden saavuttamisen perusteella muodostuneeseen palkkioon sovelletaan kerrointa, joka perustuu OP Ryhmän tulokseen ennen veroja. Palkkiot maksetaan rahana, ellei henkilöön sovelleta sääntelyn mukaista lykkäysmenettelyä.

Järjestelmän kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetken asti (oikeuden syntymisjaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin. Järjestelmistä kirjattu velka oli 31.12.2019 yhteensä 24 tuhatta euroa (24).

LIITE 29. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Tammikuussa 2020 OPA laski liikkeeseen 8,25-vuotuisen kansainvälisille pääomamarkkinoille suunnatun 1 miljardin euron suuruisen joukkovelkakirjalainan.

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

LIITE 30. Omat varat ja vakavaraisuus

Omien varojen ja vakavaraisuuden tiedot on esitetty toimintakertomuksessa.

LIITE 31. Rahoitusvarat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n rahoitusvarat koostuvat liitetiedoissa 10-13 esitetyistä eristä. Rahoitusvaroista on kirjattu tuloslaskelmaan odotettavissa olevia luottotappioita 182 tuhatta euroa (269). Tappiota koskeva vähennyserä on eritelty liitetiedossa 12.

LIITE 32. Vastuut, teur

	31.12.2019			31.12.2018		
	Kotimaa			Kotimaa		
	Kirjanpito- arvo	Tappiota koskeva vähennyserä	Silirtyvä korko	Kirjanpito- arvo	Tappiota koskeva vähennyserä	Silirtyvä korko
Varat						
Saamiset luottolaitoksilta	9 144 571		-2 751	6 909 630		-2 312
Saamiset asiakkailta	5 628 716	1 238	2 080	6 994 873	1 056	2 741
Johdannaissopimukset	291 146			139 668		
Yhteensä	15 064 433	1 238	-671	14 044 170	1 056	429
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Nostamattomat luotot ja limiitit	2			2		
Yhteensä	2			2		
Vastuut yhteensä	15 064 435	1 238	-671	14 044 172	1 056	429

LIITE 33. Vastuut sektoreittain, teur

	31.12.2019			31.12.2018		
	Taseen nettovastuut Kotimaiset	Taseen ulkopuoliset Kotimaiset	Yhteensä	Taseen nettovastuut Kotimaiset	Taseen ulkopuoliset Kotimaiset	Yhteensä
Yritykset	6 931		6 931	8 984		8 984
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	9 432 966		9 432 966	7 046 985		7 046 985
Kotitaloudet	5 623 866	2	5 623 867	6 985 145	2	6 985 147
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt						
Yhteensä	15 063 762	2	15 063 764	14 041 114	2	14 041 116

LIITE 34. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset, teur

	El arvon- alennettu (brutto)		Tapplota koskeva vähennyserä	Kirjanpitosaldo (yhteensä)	
31.12.2019					
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta					
Saamiset luottolaitoksilta	9 144 571			9 144 571	
Saamiset asiakkailta	5 629 954		1 238	5 628 716	
Yhteensä	14 774 525		1 238	14 773 287	
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain					
Yritykset	6 930		0	6 930	
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	9 144 571			9 144 571	
Kotitaloudet	5 623 023		1 237	5 621 786	
Yhteensä	14 774 525		1 238	14 773 287	
31.12.2018					
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta					
Saamiset luottolaitoksilta	6 909 630			6 909 630	
Saamiset asiakkailta	6 995 929		1 056	6 994 873	
Yhteensä	13 905 558		1 056	13 904 502	
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain					
Yritykset	8 984		0	8 983	
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	6 909 630			6 909 630	
Kotitaloudet	6 986 945		1 055	6 985 890	
Yhteensä	13 905 558		1 056	13 904 502	
31.12.2019	El arvon- alennettu (brutto)	Pääomarästit	Rästitkorot	Tapplota koskeva vähennyserä	
Ongelmasaamiset					
Saamiset luottolaitoksilta					
Saamiset asiakkailta	234 089	5 238	74	1 125	
Yhteensä	234 089	5 238	74	1 125	
Ongelmasaamiset sektoreittain					
Yritykset					
Kotitaloudet	234 089	5 238	74	1 125	
Yhteensä	234 089	5 238	74	1 125	
31.12.2018	El arvon- alennettu (brutto)	Pääomarästit	Rästitkorot	Tapplota koskeva vähennyserä	
Ongelmasaamiset					
Saamiset luottolaitoksilta					
Saamiset asiakkailta	297 169	4 076	72	910	
Yhteensä	297 169	4 076	72	910	
Ongelmasaamiset sektoreittain					
Yritykset					
Kotitaloudet	297 169	4 076	72	910	
Yhteensä	297 169	4 076	72	910	
31.12.2019	Terveet/ Performing	Järjestämät- tömät / Non performing	Kanta yhteensä	Tapplota koskeva vähennyserä	Kirjanpitosaldo (yhteensä)
Ongelmasaamiset					
Yli 90 pv erääntyneet		11 843	11 843	874	10 969
Maksukyvyttömiksi luokitellut		2 864	2 864	58	2 806
Lainanhoitojoustot					
Uudelleen neuvoteltu	214 460	4 922	219 382	192	219 189
Yhteensä	214 460	19 629	234 089	1 125	232 964
31.12.2018	Terveet/ Performing	Järjestämät- tömät / Non performing	Kanta yhteensä	Arvonantumiset yhteensä	Kirjanpitosaldo (yhteensä)
Ongelmasaamiset					
Yli 90 pv erääntyneet		11 277	11 277	637	10 640
Maksukyvyttömiksi luokitellut		2 668	2 668	29	2 639
Lainanhoitojoustot					
Uudelleen neuvoteltu	279 017	4 207	283 224	245	282 979
Yhteensä	279 017	18 152	297 169	910	296 258

Luottokanta oli hajautunutta. OP-Asuntoluottopankki Oyj:llä ei ole asiakaskokonaisuuksia, joiden vastuut ylittäisivät 10 % omista varoista.

Yli 90 pv erääntyneenä saamisena raportoidaan jäljellä oleva pääoma sellaisesta saamisesta, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Todennäköisesti maksamatta jäävinä sopimuksina raportoidaan kahden heikoimman luottoluokan (henkilöasiakkailta F ja muilla 11–12) omaavat sopimukset. Lainanhoitajoina raportoidaan saamiset, joiden ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukykyä johtuen. Uudelleen neuvoteltujen saamisten lainaehdot on helpotettu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuen esimerkiksi myöntämällä lyhennysvapaa, jonka kesto on 6–12 kk.

LIITE 35. Vastuut luottokelpoisuusluokittain, teur

	31.12.2019	31.12.2018
Henkilövastuut luottokelpoisuusluokittain		
Taseen henkilövastuut luokka A	4 469 737	5 502 472
Taseen henkilövastuut luokka B	723 332	1 071 327
Taseen henkilövastuut luokka C	222 701	237 980
Taseen henkilövastuut luokka D	136 451	109 519
Taseen henkilövastuut luokka E	50 782	52 607
Taseen henkilövastuut luokka F	11 880	12 449
Taseen henkilövastuut luokittelematon	8 983	-1 210
Taseen ulkopuoliset henkilövastuut A	2	2
Henkilövastuut yhteensä	5 623 867	6 985 147
Yritysvastuut luottokelpoisuusluokittain		
Taseen yritysvastuut luokka 4,5	366	610
Taseen yritysvastuut luokka 5,0	3 242	4 878
Taseen yritysvastuut luokka 5,5	1 802	2 394
Taseen yritysvastuut luokka 6,0	240	545
Taseen yritysvastuut luokka 6,5	1 197	457
Taseen yritysvastuut luokka 7,0	21	47
Taseen yritysvastuut luokka 7,5	55	48
Taseen yritysvastuut luokka 10,0	7	7
Yritysvastuut yhteensä	6 931	8 984

LIITE 36. Varainhankinnan rakenne, teur

	31.12.2019	Osuus, %	31.12.2018	Osuus, %
Velat luottolaitoksille	2 516 000	16,7	2 896 000	20,6
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	12 135 974	80,5	10 742 840	76,4
Muut velat	53 861	0,4	51 625	0,4
Oma pääoma	376 616	2,5	377 720	2,7
Yhteensä	15 082 451	100,0	14 086 419	100,0

LIITE 37. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksujan mukaan, teur

31.12.2019	Alle 3 kk	3–12 kk	1–5 v	5–10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Rahoitusvarat						
Saamiset luottolaitoksilta	438 702	733 369	4 042 800	3 929 700		9 144 571
Saamiset asiakkailta	164 127	485 962	2 217 344	1 723 997	1 033 379	5 624 809
Rahoitusvarat yhteensä	602 829	1 219 331	6 260 144	5 653 697	1 033 379	14 769 380
Rahoitusvelat						
Velat luottolaitoksille	1 850 000	666 000				2 516 000
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		1 269 190	6 639 365	4 227 419		12 135 974
Rahoitusvelat yhteensä	1 850 000	1 935 190	6 639 365	4 227 419		14 651 974
31.12.2019	Alle 1 v	Yli 1 v				Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset*		2				2
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä		2				2
31.12.2018	Alle 3 kk	3–12 kk	1–5 v	5–10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Rahoitusvarat						
Saamiset luottolaitoksilta	133 460		2 776 169	4 000 000		6 909 630
Saamiset asiakkailta	189 097	573 430	2 647 263	2 158 457	1 426 625	6 994 873
Rahoitusvarat yhteensä	322 558	573 430	5 423 432	6 158 457	1 426 625	13 904 502
Rahoitusvelat						
Velat luottolaitoksille	1 700 000	530 000	666 000			2 896 000
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		1 138 893	5 506 538	4 097 409		10 742 840
Rahoitusvelat yhteensä	1 700 000	1 668 893	6 172 538	4 097 409		13 638 840
31.12.2018	Alle 1 v	Yli 1 v				Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset*		2				2
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä		2				2

* Sitovat luottolupaukset

LIITE 38. Rahoitusriski

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n merkittävin rahoitusriskin lähde on keskittynyt varainhankinta. OP Ryhmän maksuvalmiuden hoito on keskitetty OP Yrityspankkiin, ja tästä syystä myös OP-Asuntoluottopankki Oyj voi hyödyntää OP Ryhmän maksuvalmiusreservettä.

LIITE 39. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan, teur

Sopimuksen mukaiset uudelleenhinnoittelupäivät tai niitä aikaisemmat eräpäivät 31.12.2019.

31.12.2019	1 kk tai alle	> 1-3 kk	>3-12 kk	> 1-2 v	> 2-5 v	> 5 v	yhteensä
Rahotusvarat							
Saamiset luottolaitoksilta	438 702	5 431 488	2 656 532		448 350	169 500	9 144 571
Saamiset asiakkailta	1 170 588	1 407 140	3 034 640	1 614	5 615	5 212	5 624 809
Rahotusvarat yhteensä	1 609 290	6 838 628	5 691 171	1 614	453 965	174 712	14 769 380
Rahotusvelat							
Velat luottolaitoksille	1 350 000	1 166 000					2 516 000
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat			1 559 085	998 922	5 350 547	4 227 419	12 135 974
Rahotusvelat yhteensä	1 350 000	1 166 000	1 559 085	998 922	5 350 547	4 227 419	14 651 974
31.12.2018							
Rahotusvarat							
Saamiset luottolaitoksilta	133 460	4 127 088	1 945 639	147 592	199 650	356 200	6 909 630
Saamiset asiakkailta	1 495 301	1 753 545	3 727 604	3 884	7 395	7 143	6 994 873
Rahotusvarat yhteensä	1 628 762	5 880 633	5 673 243	151 476	207 045	363 343	13 904 502
Rahotusvelat							
Velat luottolaitoksille	1 730 000	1 166 000					2 896 000
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat			1 138 893	1 268 286	4 238 252	4 097 409	10 742 840
Rahotusvelat yhteensä	1 730 000	1 166 000	1 138 893	1 268 286	4 238 252	4 097 409	13 638 840

LIITE 40. Korkoriski

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n korkoriskimittarina käytetään tunnuslukua, jossa 1 prosenttiyksikön korkotason nousun vaikutusta korkoposition nykyarvoon ilman asiakasmarginaalia verrataan pankin omiin varoihin. Vuoden lopussa tunnusluvun arvo oli 0,19 %. Pankin korkoriskiä voidaan pitää pienenä.

Korkoriskin herkkyysoanalyysi

Teur	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus omaan pääomaan	
			31.12.2019	31.12.2018
Korkoriski	korko	1 %-yksikköä	716,9	-505,6

LIITE 41. Kiinteistöriski

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n haltuun ei ole joutunut maksamattoman saamisen vuoksi kiinteistöjä, asunto- tai kiinteistöosakeyhtiön osakkeita tai osuuksia.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 5 . päivänä helmikuuta 2020

Vesa Aho
Hallituksen puheenjohtaja

Kaisu Christie

Lauri Iloniemi

Sanna Eriksson
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä 12 . päivänä helmikuuta 2020

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Tiia Kataja
KHT

Tilintarkastuskertomus

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet OP-Asuntoluottopankki Oyj:n (y-tunnus 1614329-2) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan pankin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätös-standardien (IFRS) mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 7.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällytetty arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Saamiset asiakkailta ja saamiset luottolaitoksilta (tilinpäätöksen laadintaperiaatteet, liitetiedot 10, 12, 22, 31 ja 34)

- Saamiset asiakkailta, 5,6 milj. euroa, ja saamiset luottolaitoksilta, 9,1 milj. euroa, ovat merkittävä erä OP-Asuntoluottopankin taseessa muodostaen 98 % taseen loppusummasta. Saamiset asiakkailta ovat OP Ryhmän jäsenosuuksien ostettuja asuntovakuudellisia luottoja ja saamiset luottolaitoksilta ovat OP Ryhmän jäsenosuuksien myönnettyjä väliluottoja.
- OP-Asuntoluottopankki Oyj on soveltanut saamisten arvonalentumisten kirjaamiseen 1.1.2018 alkaen IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* –standardia.
- Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta perustuu OP Ryhmän käyttämiin laskentamalleihin. Laskennassa käytetään oletuksia, arvioita ja johdon harkintaa, joka koskee erityisesti vakuuksien arvostamista ja odotettavissa olevien luottotappioiden todennäköisyyttä.
- Tasearvon merkittävydestä, käytettävien laskentamenetelmien monimutkaisuudesta ja arvostamiseen liittyvästä johdon harkinnasta johtuen saamisten arvostaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.
- Olemme arvioineet OP Ryhmän jäsenosuuksien ostettuihin luottoihin ja väliluottomallilla myönnettyihin luottoihin liittyvän sisäisen ohjeistuksen noudattamista. Olemme muodostaneet käsityksen keskeisistä lainasaamisiin liittyvistä kontrolleista ja tietojärjestelmistä osana OP Osuuskunnan taloushallinnon prosesseihin kohdistunutta varmennustyötä.
- Olemme hyödyntäneet OP Osuuskunnan keskitettyyn laskentaprosessiin tehtyä varmennusta odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaprosessin kontrollien tarkastuksessa. Lisäksi olemme arvioineet muun muassa vakuuksien arvostamista ja merkittävimpien saamisten osalta odotettavissa olevia luottotappioita aineistotarkastustoimenpitein.
- Lisäksi olemme arvioineet saamia ja odotettavissa olevia luottotappioita koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä

valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista,

joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2002 alkaen yhtäjaksoisesti 18 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 12. helmikuuta 2020

KPMG OY AB

TIIA KATAJA
KHT